

Inhoud

Van het bestuur.....	3
In Memoriam Jouke Anne Louis Brada	6
Juhannus	8
Finland en de Krimoorlog	10
Terugblik op de Algemene Ledenvergadering VNF 2015	20
Langs de Koningsweg 5: Hanko - Fiskari.....	22
Column: Vogels	29
Terug naar Koli	32
100 jaar Finse Jäger	46
Het Finse Geluk	56
Tatoeages in Finland en Nederland.....	57
Belangrijke adressen.....	61

Colofon

Jaargang 24 (2015), nummer 3

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Redactie

Daniël Loos
Minna Räty (Fins)
aviisi@vnf.nu

Eindverantwoording het bestuur

Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

Via ASB drukwerk-begeleiding

Oplage 550

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi kan per e-mail voor 20 augustus 2015 aan de redactie gezonden worden:
aviisi@vnf.nu.

Vormgeving

Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen in Aviisi die door derden geschreven zijn, ligt bij de betreffende auteurs.
De redactie van Aviisi behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet te plaatsen.

Website VNF www.vnf.nu
Ad Bats, webmaster@vnf.nu

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter
Marjo Kool, voorzitter@vnf.nu

Vice-voorzitter
Tia Alahuhta , vice-voorzitter@vnf.nu

Secretaris
Mikko Lissing, secretaris@vnf.nu

Penningmeester
Marco Blankestijn, penningmeester@vnf.nu

Social media

Bjärne Timonen, socailmedia@vnf.nu

Erelid

Ambassadeur van Finland, mevr. Liisa Talonpoika

Ledenadministratie & secretariaat

Jacques Groenendijk, info@vnf.nu, 06-55802120

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

foto voorzijde: Pielinenjärvi vanaf Koli (foto Daniël Loos)

Van het bestuur

Beste Aviisi lezers,

Het is heerlijk weer bijna zomer en al veel langer licht 's avonds en 's ochtends. Als Vereniging Nederland-Finland hebben we de Algemene Ledenvergadering achter de rug en de verkiezing van de nieuwe bestuursleden.

De Algemene Ledenvergadering was op 15 maart op de residentie van de ambassadeur van Finland, Liisa Talonpoika, en was goed bezocht. Verderop in Aviisi staat een apart artikel over dit evenement, maar hier wil ik enkele besproken punten speciaal onder de aandacht brengen: e-lezen, intranet-achtig gebruik van de website en de komende evenementen van de VNF. Wij willen Aviisi ook graag in digitale vorm aan onze leden aanbieden. Dit niet ter vervanging van de gedrukte ver-

sie, maar als service aan degenen die het graag op een beeldscherm lezen. Hieraan gerelateerd is het plan om op de website een inlogpagina te maken, met speciale diensten voor leden. Doel hiervan is ons te moderniseren en de interactiviteit binnen de vereniging te vergroten.

Een andere belangrijke gebeurtenis was de aanstelling van de nieuwe bestuursleden in april. Na drie jaar voorzitterschap is Elina Peltola uit het bestuur getreden. Zij blijft actief voor de vereniging als lid van de kascommissie. Er hebben zich twee nieuwe kandidaat-bestuursleden gemeldt, Tia Alahuhta en Bjärne Timonen. Bij de bestuursverkiezing is besloten dat Marjo Kool de nieuwe voorzitter wordt. Tia Alahuhta is nu de nieuwe vice-voorzitter,

Marjo Kool

Johtokunnalta

Hyvät Aviisi lukijat,

Kohti kesää mentäessä palaan kateen viimeiseen ja tärkeään Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tapahtumaan nimittäin ASY:n Yleinen jäsenkokous ja Alankomaat-Suomi Yhdistyksen johtokunnan valintaan.

ASY:n yleinen jäsenkokous oli 15. maaliskuuta Suomen Suurlähettilään Liisa Talonpojan residenssissä suhteellisen hyvällä menestyksellä jäsenten paikallaololuvulla mitaten. Aviisissa on hieman edempänä on oma artikkeliinsa tapahtumasta. Haluan vielä korostaa muutamaa keskustelua, joka kokouksessa koskien miten ASY suunnittelee menevänsä valtavirrassa mukana kun ajatellaan e-lukemista, webbisivujen 'intranet' tapaista käyttö sekä yhdistyksen tapahtumia. Me olemme

miettineet Aviisin julkistamista jäsenille, myös e-muotoon ja tulemme koikelemaan tätä mahdollisuksien mukaan lähitulevaisuudessa. Se ei tarkoita sitä, että painettu Aviisi jäisi pois vaan, että me voimme tarjota painetun Aviisin lisäksi Aviisin e-muodossa. Tähän liittyy webbisivujen 'intranetin' tapainen käyttö käyttäjä- ja salasanatunnusilla. Nämä voimme tarjota jäsenillemme ainoastaan moderneja palveluja sekä toivottavasti parantaa interaktiivisuutta ja palautteen antoa yhdistyksen ja jäsentemme välillä.

Toinen tärkeä tapahtuma on ollut huitikuussa pidetty johtokunnan jäsenten valinta. Seuraavat muutokset olivat lähtökohtina äänestyskierrokselle, kolmen

Tia Alahuhta

Bjärne Timonen

Mikko Lissing is nu secretaris, Marco Blankestijn blijft penningmeester en Bjärne Timonen neemt *social media* als zijn hoofdtaak (webpagina, Facebook en LinkedIn). Zo is het VNF-bestuur compleet en het jongste ooit. Dit laatste zien wij als een positieve uitdaging. Ik wens namens het bestuur de nieuwe leden welkom en wens ze veel geluk voor de komende tijd.

De Vereniging Nederland-Finland streett ernaar aanwezig te zijn bij belangrijke evenementen, zoals de viering van 100 jaar Finland. In een tijd die best moeilijk

vuoden johtokunnassa olon jälkeen Elina Peltola on siirtynyt johtokunnan puheenjohtajan paikalta tilintarkastajan asemaan ja uusiksi jäseniksi ovat asettuneet ehdolle Tia Alahuhta sekä Bjärne Timonen. Johtokunnan valinnassa olemme äänestäneet seuraavasti: Marjo Kool on johtokunnan puheenjohtaja, Tia Alahuhta on varapuheenjohtaja, Mikko Lissiin pysyy Secretaris roolissaan, Marco Blankestijn pysyy Rahastonhoitajan roolissaan ja Bjärne Timonen ottaa hoitaakseen Sosiaaliset Mediat (Websivut, Facebook ja LinkedIn). Nämä on johtokunta taas täysjäseninen ja kaikkien aikojen nuorin johtokunta. Viimeisen me otamme positiivisena haasteena. Toivotan uudet jäsenet tervetulleiksi ja onnea uuteen rupeamaan. He esittäytyvät kumpikin erikseen kahdessa seuraavassa numerossa Johtokunnan esipuheen kautta.

Alankomaat-Suomi Yhdistyksellä on selkeitä tavoitteita koskien olla mukana tär-

is voor verenigingen is het van belang ons goed te laten zien en onze activiteiten goed te laten aansluiten bij de behoeften van onze leden. We zitten in een overgangsfase met veel oude leden, maar niet zoveel nieuwe. Om over 5 jaar nog te bestaan moet de VNF de beste manier vinden om onze leden goed van dienst te zijn en om nieuwe mensen die geïnteresseerd zijn in Finland en Finse activiteiten aan te spreken en een netwerk te bieden.

Noteer s.v.p. vast in uw agenda de volgende, niet te missen evenementen: de kreeftenparty, die een traditie wordt in september, en het onafhankelijkheidsfeest in december!

Ik wens jullie allen een heel fijne zomer en tot ziens!

*Marjo Kool
Voorzitter Vereniging Nederland-Finland*

keissä tapahtumissa kuten Suomi 100 vuotisjuhat, saada uusia jäseniä yhdistyksille haasteellisina aikoina sekä saada toimintamme palvelemaan jäseniemme tarpeita entistä paremmin. Me elämme murtoaiaka, ASY:llä on paljon vanhoja jäseniä sekä suhteellisen paljon uusia jäseniä, jotta me olemme olemassa vielä 5 vuoden jälkeen meidän tulee päästää lähelle 'sitä oikeata tapaa' olla yhdistys jäsenillemme ja uusille ihmisiille, jotka ovat kiinnostuneet suomalaisista asioista, ilmiöistä ja tapahtumista sekä tarvitsevat verkostoa Hollannissa. Muistakaa ruksia kalenteriinne tulevat ihanat tapahtumat: Traditioniksi nouseva Rapujuhla syyskuussa sekä Itsenäisyyspäiväjuhat joulukuussa!

Toivotan kaikille oikein hyvää kesää ja nähdään viimeistään syyskuussa.

*Marjo Kool
Puheenjohtaja Alankomaat-Suomi Yhdistys*

Datum, tijd	Evenement Tapahtuma	Locatie, adres
6/6-2015 15.30-23.59	Blues Open Geldrop, Ina Forsman Band	Geldrop
10-6-2015 20.15-22.35	SIGNUM saxophone quartet, o.a. Sibelius - Andante festivo (arr.)	Het Concertgebouw, Amsterdam
20/6-2015 18.00 -24.00	Midzomernachtfeest VNF, Juhannus Yhdistyksen juhannusjuhla	Locatie familie van Donderen, Harkstede Van Donderen perheen koti, Harkstede
20/6-2015 18.00	Midzomernachtfeest, Juhannusjuhla	Fins Huis (v/h Finse Zeemanskerk), Rotterdam
19/8-2015, 20.00-22.20	Orchestre de la Suisse Romande, Neeme Järvi o.a. Sibelius - Andante festivo, Rachmaninoff, Tsjaikovski	Het Concertgebouw, Amsterdam
25/7-2015	Tomi Räisänen, Streno Erik Bosgraaf, tubes, Izhar Elias, gitaar info: www.wonderfeel.nl	's-Graveland
20/8-2015, 20.00-22.00	Duisburger Philharmoniker, Giordano Bellincampi o.a. Sibelius - Vioolconcert, Sarah Chang, viool Nielsen, Beethoven	Het Concertgebouw, Amsterdam
19/9-2015 14.15-16.00	Kari Kriikku - klarinet, Amsterdam Sinfonietta Arthur & Lucas Jussen - piano Michel van der Aa, Louis Andriessen, Stravinsky	Het Concertgebouw, Amsterdam
12/9-2015	Kreeftenparty VNF Yhdistyksen rapujuhla	Locatie volgt (let op nieuwsbrief) Lisätietoa utiskirjeessä
6/12-2015	Fins Onafhankelijkheidsfeest Suomen itsenäisyyspäivän juhla	Locatie volgt

Voor meer informatie kunt u de websites bezoeken van de locaties of via een e-mail naar info@vnf.nu.

Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu.

Lisätietoa tapahtumapaikkojen kotisivuilla tai tiedustelemalla sähköpostitse osoitteesta info@vnf.nu.
Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostiositteeseen info@vnf.nu.

Ina Forsman (foto Leif Laaksonen)

VNF Kreeftenfeest | Yhdistyksen rapujuhla

Kari Kriikku (foto Marco Borggreve)

Tomi Räisänen (foto Heini Lehvälaiho)

In Memoriam Jouke Anne Louis Brada

1929 - 2015

Op 86-jarige leeftijd is Jouke Brada op 16 februari 2015 te Haarlem overleden. Jouke was geboren op 15 februari 1929 in het Friese Idaarderadeel. Hij heeft op het Gymnasium in Leeuwarden gezeten en is in 1956 afgestudeerd als jurist in Leiden. Tijdens zijn militaire diensttijd, die daarop volgde, was hij officier en secretaris van de Krijgsraad, waarvan hij later President werd van 1978 tot 1990. Jouke was rechter in Delft, Rotterdam, Emmen en Amster-

1929 - 2015

Jouke Brada nukkui pois Haarlemissa 86 vuoden ikäisenä, helmikuun 16. päivänä 2015.

Jouke syntyi helmikuun 15. päivänä 1929 Idaarderadeelissa Fieslandissa.

Käytyään lukion Leeuwardenissa hän opiskeli juristiksi Leidenin yliopistossa. Asevelvollisuusaikanaan Jouke oli upseeri ja samanaikaisesti myös Sotaoikeuden sihteeri. Myöhemmin hänet valittiin Sotaoikeuden presidentiksi. Tätä luottamustehtä-

dam. Bij zijn afscheid werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Jouke was getrouwd met de Finse Hilkka Taskinen. Beiden waren actieve leden in onze vereniging. In de periode 1980-89 was Jouke vicevoorzitter. Onder het bezielende voorzitterschap van Robert Key hebben wij zeer langdurige, maar stimulerende, bestuursvergaderingen gehouden. Naast verenigingszaken, werd ruim de tijd uitgetrokken om maatschappelijke zaken de revue te laten passeren. Jouke was een deskundige bestuurder en hield ons op het rechte pad. Als jurist en rechter had hij een uitgesproken maatschappelijke visie.

vää hän hoiti vuodesta 1978 vuoteen 1990. Jouke oli tuomarina Delftissä, Rotterdamissa, Emmenissä ja Amsterdamissa. Jätyyään eläkkeelle hänen luovutettiin Oranje Nasau Ritarikunnan ansiomerkki.

Jouke ja hänen suomalainen vaimonsa Hilkka Taskinen olivat molemmat yhdistyksemme aktiivisia jäseniä. Vuosina 1980-1989 Jouke oli varapuheenjohtaja. Inspiroivan puheenjohtajamme Robert Keyn johdolla olivat johtokunnan kokoussemme pitkiä, mutta innostavia. Yhdistystä koskevien asioiden lisäksi keskusteltiin pitkään myös yhteiskunnallista asioista. Jouke oli taitava johtaja ja piti meidät viisesti oikealla polulla. Juristina ja tuomarina hänenlä oli vahva yhteiskunnallinen visio.

Noina vuosina luotiin perusta yhdistykseen modernisoimiseen ja johtokunnan

In die periode werden stappen gezet om de vereniging te moderniseren en de communicatie met de leden te verbeteren. Jouke speelde hierbij een belangrijke rol. In nauwe samenwerking met medewerkers van de afdeling Fins aan de Groninger universiteit, werd de basis gelegd voor Finmail, een modern ogend gedrukt verenigingsblad. Binnen een jaar hadden wij een representatief product, waar wij trots op konden zijn. Uit de ervaringen opgedaan in deze pioniersjaren is later Aviisi ontstaan, dat is uitgegroeid tot een boegbeeld van onze vereniging.

Wij wensen de zonen Jouke en Simo en hun gezinnen sterke toe bij het verwerken van dit verlies.

Rune en Margot Frants
Freddy Schut

ja jäsenten yhteydenpidon parantamiseen. Jouken rooli oli tässä asiassa hyvin tärkeä. Tiiviissä yhteistyössä Groningenin yliopiston Suomenkielten osaston kanssa luotiin perusta myös modernille painetulle yhdistyslehdelle Finmailille. Vuoden sisällä meillä oli edustava lehti, josta oli aihetta olla tosi ylpeä. Näiden pioneerivuosien aikana saatujen kokemusten perusteella kehittyi myöhemmin Aviisi, josta on tullut yhdistyksemme keulakuva.

Toivotamme Jouken pojille Joukelle ja Simolle ja heidän perheilleen paljon voimia ja jaksamista surussanne.

Rune ja Margot Frants
Freddy Schut
Käännös: Irja Lammers

Juhannus 20-6-2015

Vier het Finse midzomernachtfeest samen met andere leden en niet-leden in een typisch Finse sfeer in Harkstede of in Rotterdam

Harkstede

Op **zaterdagavond 20 juni** gaan wij al weer voor het zevende jaar het gezellige Finse Midzomernachtfeest Juhannus op een fantastische wijze vieren in Harkstede. Dit typisch Finse feest zal plaatsvinden in goede samenwerking tussen de Vereniging Nederland-Finland en de Finnish Dutch Trade Guild. Deze feestavond van 18.00 uur tot 24.00 uur is bedoeld voor leden van beide verenigingen en hun eventuele introducés uit het hele land en vindt volgens traditie plaats bij de familie van Donderen van Suomen Log House. Deze unieke locatie heeft een grote tuin, gelegen aan een helder en schoon meer waar gezwommen kan worden, met vrij

toegankelijke binnen- en/of buitensauna aan het water. Wilt u liever gebruik maken van een echte Finse hot tub? dan kan dat ook; het water is warm bij aankomst. Na een ontvangstdrankje gaat de barbecue aan en zijn er volop hapjes en drankjes de hele avond onbeperkt verkrijgbaar, waarbij ook de traditionele aardbeientartaart niet ontbreekt. De tuin is sfeervol verlicht waar Finse live muziek van Marjatta en Hans af gewisseld met CD muziek zorgt voor een typisch Finse midzomernachtstemming, waar u samen met uw vrienden of nieuw te maken kennissen eens heerlijk kunt bijkneden. Komt u van ver dan zijn er goede overnachtingsmogelijkheden in Hotel v/d Valk in Westerbroek, waar de meesten van

de Juhannusvierders zich verzamelen. Vervoer kan door ons geregeld worden, maar zit niet in de prijs. Uiteraard kunt u ook op eigen gelegenheid gaan. Zet nu reeds zaterdag 20 juni in uw agenda! Dit mag u niet missen. Reserveer vanaf nu al vast per mail bij het secretariaat van de Vereniging Nederland Finland: info@vnf.nu. Bij aanmelding ontvangt u het adres en een routebeschrijving. De kosten, incl. sauna, eten en drankjes, bedragen voor leden van de VNF € 15,00 p.p. (van 5 tot 15 jaar € 10,-); Niet leden betalen € 27,50. Iedereen is van harte welkom, maar reserveer nu!

Tule viettämään suomalaistunnelmaista juhannusjuhlaa kanssamme
Harkstedeen tai Rotterdamiin - olitpa sitten jäsen tai et

Harkstede

Lauantaina 21. kesäkuuta on mahdollista viettää jo seitsämättä kertaa järjestettävä mukavaa tyypillistä suomalaista juhannusjuhlaa Harkstedessä. Järjestelyistä vastaavat yhteistyössä Alankomaat-Suomi Yhdistys sekä Suomalais-hollantilainen kauppakilta. Juhla pidetään klo 18:00-24:00 ja se on tarkoitettu yhdistyksemme jäsenille, sekä heidän mahdollisille muukaan ottamille ystävilleen koko maasta. Juhla on Suomen Log House-firman omistajan, Sonderen perheen tiloissa. Heidän suomalaistalossaan on suuri puutarha, sen äärellä kirkas ja puhdas järvi mihin voi pulahtaa jäähylle heidän asuinrakennuksensa sisä- tai ulkorakennussaunastaan.

Vai kiinnostako aito suomalainen kylpytynnyri? Sekin onnistuu, vesi on lämmittetty valmiiksi. Tervetuliaisjuoman jälkeen laitetaan grilli päälle ja makupaloa sekä juomia on rajoittamatta tarjolla koko illan ajan, samoin kuin myös perinteistä mansikkakakkua.

Marjatta ja Hans huolehtivat tunnelmalisesti valaistussa puutarhassa musiikista vuoroin soittaa sitä itse, vuoroin soitamalla tyypilliseen juhannuksenvietton tunnelmaan kuuluvaa musiikkia CD:ltä. Samaan aikaan voi tutustua uusiin ihmisiin ja keskustella vanhojen ystävien kanssa. Mikäli tulet kauempaa, majoitusta on tarjolla Hotelli v/d Valk Westerbroekissa, minne suurin osa juhannuksenviettäjistä

Rotterdam

Ook op zaterdagavond 20 juni wordt door de Finse Zeemanskerk in Rotterdam een midzomeravond gevierd in het Finse Huis, die ook toegankelijk is voor leden van de VNF. Hier wordt een traditionele Finse midzomer party georganiseerd met sauna en een heerlijk buffet van de barbecue in een gezellige sfeer en niet-alcoholische drankjes. Leden van de VNF betalen hier € 20,00 en niet-leden € 25,00. Voor kinderen onder de 12 jaar hoeft slechts € 12,50 betaald te worden. Voor alcoholische drankjes dient bijbetaald te worden. Reservering vóór 14 juni per mail bij het secretariaat van de Vereniging Nederland Finland: info@vnf.nu.

Dit jaar kan iedereen dus het midzomernachtfeest vieren. Van harte welkom!

Jacques Groenendijk

Rotterdam

Samana iltana, 20. kesäkuuta vietetään juhannusta myös Rotterdamin Suomen Merimieskirkon tiloissa Suomi Talossa, minne myös yhdistyksemme jäsenet ovat tervetulleita. Tarjolla on saunomista, seisova pöytä grilliherkkuineen sekä mukavaa seuraa. Alankomaat-Suomi Yhdistyksen jäsenille osallistuminen maksaa 20,00 €, muille 25,00 €. Alle 12-vuotiaista lapsista maksu on 12,50 €. Alkoholipitoisista juomista maksetaan erikseen. Ilmoittautumiset sähköpostitse 14. kesäkuuta mennessä Alankomaat-Suomi Yhdistyksen sihteerille osoitteeseen info@vnf.nu. Ilmoittauduttasi lähetämme osoitteen ja ajo-ohjeet. Hintaan sisältyy sauna, ruuat ja juomat hintaan 15 € / hlö (5-15 vuotiaille 10 € / hlö). Jos ei ole jäsen, silloin hinta on 27,50 € / hlö. Varaathan ajoissa! Sydämellisesti tervetuloa!

Jacques Groenendijk

Finland en de Krimoorlog

Arnoud
Pieterse

Er zijn in Finland geen grote oorlogen uitgevochten in de periode dat het een groothertogdom was onder de Russische tsaar, van 1809 tot 1917. Maar tijdens de Krimoorlog (in het Fins *Kriminsota*), die duurde van 1853 tot 1856, is het toch verschillende keren bloot komen te staan aan hevige beschietingen en invallen door Engelse en Franse oorlogsschepen. Over het algemeen viel de schade mee, al werd het fort Bomarsund op de Ålandeilanden, volledig verwoest.

Vanwege de oorlogshandelingen op de Ålandeilanden wordt in Finland deze oorlog, tenminste voor zover het zich heeft afgespeeld in de Botnische Golf en de Finse Golf, de *Oolanninsota* genoemd (zie onder andere het boek van Marta Hirn).

10

Suomi ja Krimin sota

Suomessa ei ole sodittu suuria sotia ajalla, jolloin maa oli Venäjän kuuluva suuri ruhtinaskunta vuosina 1809-1917. Krimin sodan aikana (1853-1856), maa joutui kuitenkin useita kertoja englantilaisten ja ranskalaisien sotalaivojen tykitysten ja hyökkäysten kohteeksi. Vahingot eivät yleisesti ottaen olleet kovin suuria, vaikkakin Bomarsundin linnitus Ahvenanmaalla tuhottiin kokonaan.

Ahvenanmaalla käytyjen taistelujen vuoksi tätä sotaa kutsutaan Oolannin sodaksi, ainakin kun viitataan Pohjanlahden ja Suomelahden taisteluihin (katso mm. Marta Hirnin kirja).

Mikä Krimin sota oikeastaan oli?

Sodan osapuolina olivat Venäjän keisarikunta ja Ison-Brittannian, Ranskan, Turkin

Hoe zat het nu al weer precies met de Krimoorlog?

Het was een oorlog tussen aan de ene kant het keizerrijk Rusland, en aan andere kant een coalitie van Groot-Brittannië, Frankrijk, Turkije (oftewel het Ottomaanse Rijk, dat onder andere ook een deel van de Arabische landen in het Midden-Oosten omvatte) en het koninkrijk Sardinië. De directe oorzaak was dat Groot-Brittannië en Frankrijk zich zorgen maakten over de machtsuitbreiding van Rusland in zuidelijke richting, die ten koste ging van Turkije, dat steeds zwakkere leek te worden.

Frankrijk was er vooral ongerust over dat Rusland, en in het bijzonder de orthodoxe kerk, aan invloed zou winnen in Jeruzalem, ten koste van de katholieke kerk. Palestina was indertijd een deel van het

Ottomaanse rijk.

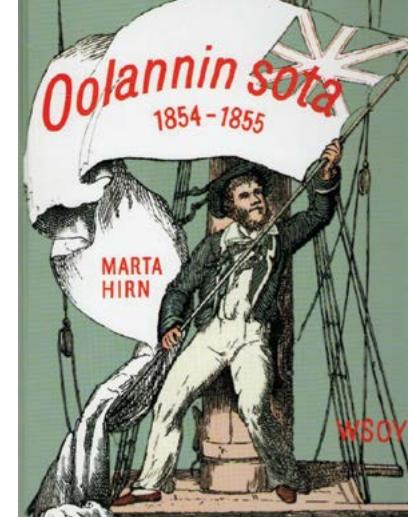
Groot-Brittannië was bang dat een Russische machtsuitbreiding in het Zwarte Zeegebied de toegang tot de koloniën in gevaar zou brengen. Hierbij speelde ook dat de Russische tsaar, Nicolaas I, zich opwierp als verdediger van de orthodoxe gelovigen die een minderheid vormden in Turkije. Hij had zijn oog gevastigd op Istanboel, het vroegere Constantinopel, de bakermat van het Russisch-orthodoxe geloof. De Russen zouden, door een verovering van Istanboel, bovendien de controle krijgen over de Bosporus, wat een grote verschuiving zou veroorzaken in het bestaande machtsevenwicht.

Maar prestige speelde ook een rol. Tsaar Nicolaas I had zich laadtduinkend uitgelaten over de Franse keizer Napoleon III en het koninkrijk Sardinië wilde zich profileren om meer internationale steun te krijgen voor de vorming van een Italiaanse eenheidsstaat.

muodostaneiden ortodoksien puolustaja. Hän kiinnitti huomionsa Istanbuliin, entiseen Konstantinopoliin, joka oli Venäjän ortodoksikirkon syntysija. Istanbulin vallattuaan venäläiset saisivat hallintaansa Bosphorinsalmen, mikä aiheuttaisi suuren muutokseen vallitseissa valtasuhteissa.

Arvostuksella oli myös merkitys. Tsaari Nikolai I oli esittänyt väheksyviä mielipiteitä Ranskan keisari Napoleon III:sta ja Sardinian kuningaskunta halusi profiloitua saadakseen enemmän kansainvälistä tukea Italian yhtenäisyysvaltiolle.

Krimin sota alkoi lokakuussa 1853, ja sitä käytti pääosin Krimillä, Venäjän keisarikunnan eteläosassa, Mustanmeren rannalla. Taisteluita käytettiin myös muualla, kuten Kaukoidässä, Vienanmerellä ja Itämerellä, ja tässä kuvaan tuli Suomi, joka oli Venäjän keisarikunnan osa. Englantilaiset ja ranskalaiset sotalaivat lähtivät heti sodan alussa Itämerelle tähtämessään

Omslag van het boek van Marta Hirn uit 2004 over de Oolannin sota. | Marta Hirn vuonna 2004 julkaistun Oolannin sotaan koskevan kirjan kansikuva.

De Krimoorlog, die begonnen is in oktober 1853, heeft zich hoofdzakelijk afgespeeld op de Krim, in het zuiden van het Russische keizerrijk bij de Zwarte Zee. Maar er waren ook oorlogshandelingen in andere gebieden, zoals het Verre Oosten, de Witte Zee en de Oostzee, en daar kwam Finland, dat een onderdeel was van

kolme tavoitetta: (1) Venäjän Itämeren laivaston pääsyn estäminen Venäjän sataamista ja mahdollisimman monen venäläisen linnoituksen tuhoaminen, (2) Venäjän kaupan pysäyttäminen ottamalla haltuun tai tuhoamalla kauppalaivoja (myös suomalaiset laivat kuuluivat näihin, koska ne purjehtivat Venäjän lipun alla) ja (3) venäläisten pakottaminen jakamaan armeijansa kahdelle rintamalle, jolloin Krimillä oleva armeija heikentyisi.

Hyökkäykset Suomeen vuonna 1854
Ensimmäinen hyökkäys Suomen rannikolle tehtiin Tammisaareen 20. toukokuuta 1854. Kaksi brittiläistä sotalaivaa purjehti tähän kaupunkiin Suomen etelärannikon sokkeloisen saariston läpi kahden luotsina toimineen paikallisen kalastajan avulla. Matkalla ne joutuivat Venäjän armeijan tykitulen kohteeksi. Tykit oli sijoitettu Hangon pohjoispuolelle. Englantilaiset

het rijk van de tsaar, in beeld. Engelse en Franse oorlogsschepen zijn direct na het begin van de oorlog naar de Oostzee opgestoomd met drie oogmerken: (1) het blokkeren van de Russische Oostzeeflot in de Russische havens en het zo veel mogelijk uitschakelen van de Russische verdedigingswerken, (2) de Russische handel tot stilstand te brengen door Russische koopvaardijschepen te confisqueren of te vernietigen (de Finse schepen hoorden hier ook bij, omdat zij onder Russische vlag voeren), en (3) de Russen te dwingen hun leger te verdelen over twee fronten, waarmee de kracht van het Russische leger op de Krim zou worden verzwakt.

Aanvallen op Finland in 1854

De eerste aanval op de Finse kust was bij Tammisaari, op 20 mei 1854. Twee Britse oorlogsschepen voerden, met behulp van lokale vissers die als loods fungeerden, naar dit dorp door de wirwar van eiland-

Schilderij van het bombardement op het Bomarsund fort in augustus 1854 door de geallieerde vloot. | Maalaus Bomarsundin linnoituksen liittoutuneiden laivaston pommituksesta elokuussa 1854.

saivat saaliikseen yhden venäläisistä tykeistä, vaikka operaatiossa kaatuivat kolme englantilaista. Tykki vietin sotasaliina Englantiin ja esiteltiin myöhemmin kuningatar Viktorialle. Tunkeutujat ottivat saaliikseen myös rikkaan turkulaisen liike-

den voor de Finse zuidkust. Maar onderweg werden ze onder vuur genomen door kanonnen van het Russische leger, die iets ten noorden van Hanko stonden opgesteld. Hoewel bij deze operatie drie Engelsen zijn gesneuveld, konden ze wel een van de Russische kanonnen buit maken. Deze werd als een trofee mee teruggebracht naar Engeland en zou later gepresenteerd zijn aan koningin Victoria. Ook werd een Fins zeilschip, de Fröja, dat met zout was geladen, en eigendom was van een rijke zakenman uit Turku, door de inringers in beslag genomen.

Vervolgens hebben de Engelsen een paar weken later invallen gedaan in verschillende plaatsen aan de Botnische Golf, waaronder Raahe, Oulu, Pietarsaari, Kristiinankaupunki en Kokkola. De aanval op Kokkola liep voor de Engelsen heel slecht af. Een van hun kanonneerboten kwam vast te zitten op een rots en bij een schotenwisseling kwamen 17 Engelsen

miehen omistaman purjelaivan, Fröjan, joka purjehti suolalastissa.

Pari viikkoa myöhemmin englantilaiset hyökkäsivät eri paikkoihin Pohjanlahden rannikolla, kuten Raahen, Ouluun, Pietarsaareen, Kristiinankaupunkiin ja Kokkolaan. Hyökkäys Kokkolaan päätyi englantilaisten kannalta huonosti. Yksi heidän tykkilaivoistaan kariutui ja laukaustenvaihdossa kaatui 17 englantilaista ja 11 otettiin vangiksi. Venäjän-Suomen armeija otti sotalaivan saaliikseen ja se on edelleen nähtävissä Kokkolassa Englanninpistossa.

Elokuvassa 1854 liittoutuman sotalaivat hyökkäsivät Bomarsundin linnoitukseen Lumparlandin lähellä Ahvenanmaalla. Venäläisten ja suomalaisen puolustajien oli lopulta antauduttava 16. elokuuta. Venäjän hallituksen käskystä tästä linnoitusta oli alettu rakentaa vuonna 1832, mutta se ei ollut vielä valmis. Esimerkiksi 12 suunni-

om en werden er nog eens 11 gevangen genomen. De kanonneerboot werd door het Russisch-Finse leger buit gemaakt en is in Kokkola nog steeds te bewonderen in het *Englannin Puisto* (Engelse Park).

In augustus 1854 hebben geallieerde oorlogsschepen het fort Bomarsund aangevallen, dat aan de Lumparbaai lag op de Ålandeilanden. De Russische en Finse verdedigers moesten zich uiteindelijk op 16 augustus overgeven. Op last van de Russische regering was in 1832 met de bouw van dit fort begonnen, maar het was nog niet af. Er waren bijvoorbeeld nog maar twee torens gebouwd, van de twaalf die waren gepland. De ontwerpers van het fort waren er van uitgegaan dat grote schepen niet in de buurt van het fort konden komen omdat het water in de baai heel ondiep is. Maar dit was gebaseerd op zeilschepen en ging niet op voor de moderne stoomschepen die door de geallieerden werden ingezet.

Tekening van een geallieerd oorlogsschip bij het Bomarsund fort op de Ålandeilanden. De moderne oorlogsschepen in die tijd waren stoomscheepen, waar ook mee kon worden gezeild. | Piirustus, jossa on on liittoutuneiden sotalaiva Bomarsundin linnoituksen äärellä Ahvenanmaalla. Sen ajan modernit sotalaivat olivat höyrylaivoja, jotka olivat myös purjeilla varustetut.

Op 2 september 1854 is het fort opgeblazen en honderden gevangenen zijn afgevoerd naar Engeland en Frankrijk. Finland is hierdoor op een nogal ongewone manier bekend geworden in het 19de eeuwse Engeland, nadat 170, merendeels Finse gevangenen, werden overgebracht naar het plaatsje Lewes in Sussex.

Een aantal van de officieren, die waren alleen Russen, werden vergezeld door

Recente foto van de ruïne van het Bomarsund fort. | Viimeikainen kuva Bomarsundin linnoituksen raunioista.

aikana suomalaisista tuli erittäin suosittuja Lewesin ja sen ympäristön väestön keskuudessa, muun muassa siksi, että he tekivät puutöitä, jotka myytiin verstaasta käsin.

Internoinnin aikana 28 sotavankia kuoli tuberkuloosiin. Paikallisella hautausmaalla, nimeltään St John sub Castro, jonke-

hun vrouw. Zij zijn op parool vrijgelaten en in verschillende huizen bij lokale families ondergebracht. Voor de manschappen, uitsluitend Finnen, werd een gevangenis omgebouwd tot een soort van kazerne. De deuren van de cellen waren verwijderd, er was een werkplaats, een leeszaal en zelfs een tennisbaan. Tijdens hun internering zijn de Finnen heel populair geworden bij de bevolking in Lewes en omgeving, onder andere doordat zij houten snuisterijen maakten die in hun werkplaats werden verkocht.

Achtentwintig krijgsgevangenen zijn tijdens hun internering in Lewes aan tuberculose overleden. Op een plaatselijk kerkhof, genaamd St John sub Castro, waar zij zijn begraven, is in 1877 een monument geplaatst op last van tsaar Alexander II. De namen van de overleden soldaten staan hierop vermeld. De ambassade van de Sovjet Unie heeft het monument, dat door de lokale bevolking het 'Rus-

heidät on haudattu, rakennettiin vuonna 1877 muistomerkki tsaari Aleksanteri II:n käskystä. Siihen on kaiverettu kuolleiden sotilaiden nimet. Neuvostoliiton suurlähettiläs antoi restauroida muistomerkkin, jota paikallinen väestö nimittiä 'venäläiseksi muistomerkiksí', vuonna 1957. Restaurointi tehtiin uudestaan vuonna 2012, yhteisen venäläis-suomalaisen aloitteen pohjalta.

Lewesin tapahtumat ovat jättäneet jälkensä myös musiikkiin. Pidetään melko varmana, että joku sotavangeista kirjoitti suosituin suomalaisen kansanlaulun nimeltään *Oolannin Sota*, jossa kerrotaan Bomarsundin hyökkäyksestä ja sitä seuranneesta suomalaisen sotilaiden internoinnista Lewesiin. Laulun ensimmäinen säkeistö kuuluu:

*Ja se Oolannin sota oli kauhia
- Hurraa - hurraa - hurraa!
Kun kolmella sadalla laivalla*

sische Monument' wordt genoemd, in 1957 laten restaureren. Vervolgens is dit opnieuw gebeurd in 2012, als gevolg van een gezamenlijk Russisch-Fins initiatief.

De gebeurtenissen in Lewes hebben ook hun stempel nagelaten in de muziek. Van een populair Fins volksliedje, *Oolannin Sota*, dat het verhaal vertelt van de aanval op het fort Bomarsund en de daaropvolgende internering van de Finse manschappen in Lewes, wordt aangenomen dat het door een van de krijgsgevangenen is geschreven. Het eerste couplet van dit liedje is:

*De Ålandoorlog was verschrikkelijk
- Hoera - hoera - hoera!
Toen driehonderd schepen
de Engelsen naar de Finse kust brachten.
Soenfara, soenfara, soenfa-ralla-lalla-la
- Hoera - hoera - hoera!*

Recentelijk is er ook nog eens een opera gecomponeerd, *The Finnish Prison-*

*seilas engelmanni Suomemme rannoilla
Sunfaraa, sunfaraa, sunfa-ralla-lalla-laa
- Hurraa - hurraa - hurraa!*

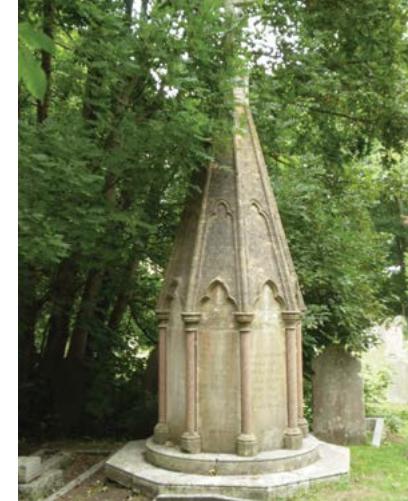
Englantilainen säveltäjä Orlando Gough on hiljattain säveltänyt oopperan, *The Finnish Prisoner*, joka perustuu myös Bomarsundin linnoituksesta internoitujen sotilaiden historiaan. Ooppera sai ensiesityksensä Lewesissa vuonna 2007 silloisen Suomen-Lontoon suurlähettilään läsnäollessa. Suomen kansallisoopperan laulajat osallistuivat tähän ensiesitykseen.

Hyökkäykset Suomeen vuonna 1855
Toukokuussa 1855 englantilaiset jaranskalaiset sotalaivat valtasivat ja tuhosivat joitakin suomalaisia kauppalaivoja Hangon lähistöllä. Tämä johti niin sanottuun Hankoniemen verilöylyyn. Kun englantilainen sotalaiva matkasi kohti rannikkoa valkoisen lipun alla tarkoituksenaan viedä

ner, door de Engelse componist Orlando Gough, waarvan het verhaal is gebaseerd op de geschiedenis van de geïnterneerde militairen uit het Bomarsund fort. In 2007 is de opera voor het eerst opgevoerd in Lewes, in aanwezigheid van de toenmalige Finse ambassadeur in Londen. Zangers van de Finse nationale opera hebben aan deze première deelgenomen.

Aanvallen op Finland in 1855

In mei 1855 hebben Engelse en Franse oorlogscheepen een aantal Finse koopvaardijsschepen veroverd en vernietigd in de buurt van Hanko, en dit heeft geleid tot wat het 'bloedbad van Hanko' wordt genoemd. Terwijl een Engels schip onder het voeren van een witte vlag op de kust afgestevende om zeven Finse gevangenen aan land te brengen en proviand in te slaan, werd het beschoten door een Russisch eskader. Hierbij kwamen vijf Engelsen om, plus de Finse kapitein van een van de buit-

Het 'Russisch Monument' in Lewes in Zuid-Engeland. Op het monument staan de namen van de 28 krijgsgevangenen uit het Russisch-Finse leger die daar zijn overleden in de periode dat zij daar waren geïnterneerd. | Lowesin 'venäläinen muistomerkki' Etelä-Englannissa. Siihen on kaiverettu paikalla kuolleiden 28 venäläis-suomalaisen armeijan sotavangin nimet.

gemaakte schepen. De andere Engelse opvarenden werden gevangen genomen.

Orlando Googh, de Engelse componist van de opera 'The Finnish Prisoner', die voor het eerst is opgevoerd in 2007. Het verhaal is gebaseerd op de verwoesting van het fort Bomarsund op de Ålandeilanden en de internering van de krijgsgevangen in Lewes in Zuid-Engeland. | Englantilainen säveltäjä Orlando Gough, joka on säveltänyt oopperan *The Finnish Prisoner*, jonka ensiesitys oli vuonna 2007. Kertomus perustuu Bomarsundin linnoituksesta internoitujen sotilaiden historiaan.

kasti. Hän oli vuokrannut hevosvaunut ja ajurin päästään Helsingin itäpuolella

August Schauman, de Finse journalist, politicus en schrijver, die het bombardement van Suomenlinna in augustus 1855 nauwkeurig heeft beschreven. | August Schauman, suomalainen lehtimies, poliitikko ja kirjailija, joka on kuvannut Suomenlinnan elokuun 1855 pommitusta pikkutarkasti.

Verder naar het oosten, bij de monding van de Kymirivier, hebben de Engelsen en Fransen vervolgens het fort Ruotsinsalmi en twee andere forten vernietigd. Hierna werd opgestoomd naar Loviisa, waar op 5 juli het fort Svartholm werd uitgeschakeld. Twee weken later werden nieuwe verdedigingswerken bij Hamina zwaar beschadigd.

Maar een van de hoofddoelen van de geallieerden was de uitschakeling van het fort Suomenlinna bij Helsinki en dat bleek uiteindelijk een onmogelijke opdracht te zijn. Op 9 augustus werd begonnen met zware beschietingen die een paar dagen

sijaitsevasta huivilastaan Ullanlinnamäelle kaupungin keskustaan, mistä hänellä oli hyvä näkyvyys Suomenlinnaan. Hän kirjoitti muun muassa:

Pitkässillan kohdalla ajurini kieltyyti tykkien jylinän vuoksi jatkamasta matkaa, ja sain hänet taivuteltua ajamaan Unioninkadulle vain uhkausten ja juomarahan voin. Kun tulimme Esplanadille, hän hypäpsi äkkiä vaunuista ja oli nähtävästi sitä mieltä, että oli nyt ottanut tarpeeksi vastuuta hartialleenväri ja ymmärtääväisenä ihmisenä. Onnistuin silti rohkaisemaan häntä viemään minut kotiin asti. Oli keskiyö. Kadut olivat miltei autoita. Vain uuden sairaalan kohdalla näkyi jotakin ikävää toimintaa. Koko rakennus oli valaistu, ja sen edessä seisoi vaunuja ja sotilaita paarien kanssa; sisällä oli kirurgi avustajineen sitomassa ja leikkimässä Suomenlinnassa haavoittuneita.

Kävelin kotoani suoraan Ullanlinnanmäelle. Kaikki Suomenlinnan linnoitetut

zouden duren. De Finse journalist, politicus en schrijver, August Schauman (1826-1896), heeft het bombardement heel nauwkeurig beschreven. Hij had hiervoor een paard en wagen met een koetsier gehuurd om van zijn zomerhuis ten oosten van Helsinki naar de Ullanlinna heuvel in het centrum van de stad te gaan, vanwaar hij een goed uitzicht had op Suomenlinna. Onder andere schreef hij:

Bij de Lange Brug weigerde mijn koetsier vanwege het kanongebulder verder te gaan, en ik kon hem alleen met dreigementen en een fooi bewegen om de Unioninkatu in te rijden. Toen we bij de Esplanade aankwamen, sprong hij plotseling van de wagen en vond blijkbaar dat hij nu genoeg verantwoordelijkheid op zijn schouders had genomen als koetsier en weldenkend mens. Toch slaagde ik erin om hem weer wat moed in te praten en mij af te laten zetten bij mijn huis. Het was middernacht. De straten waren bijna leeg. Alleen bij de Nieuwe Kliniek zag ik wat som-

saaret ovat, kuten tunnettua, rivissä rannikon edustalla. Koko rivi oli muuttunut suureksi tulimerekseen ja näytti puolustuskyvyttömältä kohteelta vihollisen pommeille ja kuulille. Oikealla puolella Pihlajasaaren ja Harmajan välissä näkyi englantilaisia ja ranskalaisia sotalaivoja ja suurten laivojen edessä kulki edestakaisin pieniä tykkiveniitä, jotka tulittivat jatkuvalla syötöllä.

Seuraavana päivänä, 10. elokuuta, pommitus jatkui, kuten nyt tiedämme, vielä 24 tuntia. Suomenlinnassa riehui yhä suuri tulipalo, ja liittoutuneiden tulitus oli päivällä kaikkein intensiivisin. Virallisen raportin mukaan 46 tunnin aikana ammuttiin yhteensä 20 000 kertaa. Kaupungissa kaikki toiminta oli pysähtynyt ja kaupat ja työpaikat kiinni. Asukkaat olivat tyhjentäneet talot suurimmaksi osaksi, ja ne, jotka eivät voineet lähettiläätä omaisuuttaan kaupungin ulkopuolelle, olivat ottaneet sen mukaansa Esplanadille, Kaisaniemen puistoön ja muihin paikoihin.

bere activiteiten. Het hele gebouw was verlicht en er voor stonden wagens en soldaten met brancards; binnen was een chirurg met zijn assistenten bezig om de gewonden van Suomenlinna te verbinden en te opereren.

Ik liep van mijn huis direct naar de Ullanlinna heuvel. Al de gefortificeerde eilanden van Suomenlinna liggen, zoals bekend, in een rij voor de kust. En de hele rij was in een grote vuurzee veranderd, een op het oog weerloos doelwit voor de bommen en kogels van de vijand. Aan de rechterkant, tussen Pihlajasaari en Harmaja, waren de Engelse en Franse oorlogsschepen te zien, en voor deze grote schepen uit voeren kleine kanonneerboten heen en weer, die hun ammunisie constant afvuurden.

De volgende dag, 10 augustus, ging zoals wij nu weten, het bombarderen nog eens 24 uur door. Op Suomenlinna woedde nog steeds een grote brand en de vuurkracht van de geallieerden was overdag het meest intensief. Volgens een officieel rapport is er tij-

dens een periode van 46 uur in totaal 20.000 keer geschoten. In de stad waren alle activiteiten tot stilstand gekomen en de winkels en werkplaatsen gesloten. De huizen waren grotendeels door de bewoners ontruimd; en diegenen die hun bezittingen niet naar een plaats buiten de stad konden sturen, hadden ze meegenomen naar de Esplanade, het Kaisaniemi Park en andere plaatsen.

Gedurende het hele bombardement was het weer gelukkig even mooi als het in dat jaar de hele zomer was geweest. In het Kaisaniemi Park hadden verschillende families een eigen stukje grond afgebakend met kasten, bureaus, banken en andere grote meubelstukken, die tegen elkaar aan waren gezet; dekens en lakens hingen aan touwen tussen de bomen om de bewoners van deze verblijfplaatsen in de openlucht een klein beetje af te schermen van de blikken van hun buren en voorbijgangers; maar voorzon en regen was er geen andere beschutting dan parasols en paraplu's.

Koko pommituksen ajan ilma oli onneski yhtä kaunis kuin se oli ollut koko kesän sinä vuonna. Kaisaniemen puistossa monet perheet olivat rajanneet itselleen alueen kaapelilla, kirjoituspöydillä, sohvilla ja muilla suurilla huonekaluilla, jotka oli asetettu toisiaan vasten; peittoja ja lakanointia oli ripustettu naruille puiden väliin, jotta ihmiset saisivat näissä ulkomajapaikoissaan jonkin verran suojaa naapureiden ja ohikulkijoiden katseilta; mutta auringolta ja sateelta ei ollut muuta suojaaa kuin päivänvarjot ja sateenvarjot.

Bombardement van het fort Suomenlinna (Sveaborg) door de geallieerde vloot op 9 augustus 1855 (schiderij van John Wilson Carmichael). | Liittoutuneiden laivaston Suomenlinnan pommitus 9. elokuuta 1855 (John Wilson Carmichael maalaus).

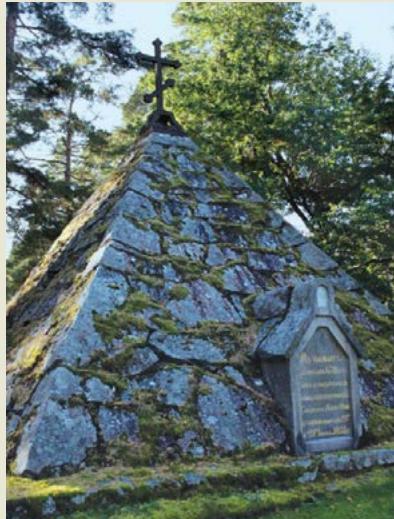

Een recente foto van het fort Suomenlinna. | Viimeaiskainen kuva Suomenlinnasta

Tijdens het bombardement zijn 70 Russische militairen in Suomenlinna gesneuveld en er was ook veel schade, maar er is geen sprake van geweest dat de geallieerden het fort hebben kunnen uitschakelen, laat staan bezetten. Op 13 augustus is de geallieerde vloot vertrokken. Het heeft nog wel een aantal dagen geduurd

Suomenlinnan pommituksessa kuoli 70 venäläistä sotilasta ja linnoitus kärsi suurta vahinkoa, mutta ei ollut puhetta kaan, että liittoutuneet olisivat voineet

Monument op het eiland Santahamina voor de Russische militairen die zijn gesneuveld tijdens het bombardement van Suomenlinna in augustus 1855.
| Suomenlinnan pommituksessa elokuussa 1855 kaatuneiden venäläisten sotilaiden muistoksi pystytetty muistomerkki.

voordat de inwoners van Helsinki zich realiseerden dat zij veilig naar hun huizen konden terugkeren.

Voor de Russische militairen die zijn gesneuveld tijdens het bombardement van Suomenlinna is in 1855 een monument opgericht op het eiland Santahamina in Helsinki.

Engelse 'toeristen' in de Oostzee tijdens de Krimoorlog

Wat heel bijzonder is geweest, een aantal rijke Engelse avonturiers zijn tijdens de Krimoorlog met hun jacht naar de Oostzee gevaren om de oorlogshandelingen van dichtbij mee te maken. Een van hen was Robert Edgar Hughes, die zowel in de zomer van 1854 als in die van 1855 in de Botnische Golf en de Finse Golf heeft rondgevaren langs de Finse kust. Hij heeft daarover een uitgebreid, romantisch verslag geschreven. De aanval op het fort Bomarsund heeft hij van nabij meege-

tehdä linnoituksen toimintakyvyttömäksi saati sitten valloittaa sen. Liittoutuneiden laivasto lähti 13. elokuuta. Kesti vielä muutamia päiviä ennen kuin Helsingin asukkaat ymmärsivät, että voivat palata turvallisesti koteihinsa.

Suomenlinnassa kaatuneiden venäläisten sotilaiden muistoksi on pystytetty vuonna 1855 muistomerkki Santahaminan saareen Helsingissä.

Englantilaiset matkailijat Itämerellä Krimin sodan aikana

Erikoista oli, että joukko rikkaita englantilaisia seikkailijoita purjehti Krimin sodan aikana jahdeillaan Itämerelle voidakseen seurata sodankäyntiä läheltä. Yksi heistä oli Robert Edgar Hughes, joka purjehti sekä kesällä 1854 että 1855 Pohjanlahdella ja Suomenlahdella pitkin rannikkoa. Hän kirjoitti siitä pitkän, romanttisen kirjoituksen. Hän seurasi läheltä hyökkäystä Bomarsundin

maakt en was daarvoor door een oorlogsschip de Lumparbaai binnengeslept. Dus kennelijk had de marine er geen enkel probleem mee dit soort pottenkijkers in hun midden te hebben.

Nadat het fort zich had overgegeven was er een feest dat op het water werd gevierd en Hughes met zijn jacht, zowel als andere jachten van sightseers, deden volop aan deze festiviteiten mee.

Nwoord

De Krimoorlog werd beëindigd in februari 1856, nadat de Russische stad Sebastopol was gevallen na een belegering door de geallieerde legers die een jaar had geduurde. Dit had een Russische nederlaag tot gevolg, waarbij ook de geallieerde vloot in de Zwarte Zee een belangrijke rol heeft gespeeld. Rusland moest vervolgens alle aanspraken op Turks grondgebied intrekken.

De vraag is in hoeverre de gevechts-

linnoitukseen. Sotalaiva oli hinannut hänet sitä varten Lumparlandin lahelle. Merivoimat ei nähtävästi pitänyt minään ongelmana, että tällaisia uteliaita oli paikalla.

Kun linnoitus oli antautunut, vesillä vietettiin juhlaa ja Hughes jahteineen sekä muut matkailijoiden jahdit juhlivat täysillä mukana.

Jälkisanat

Krimin sota päättyi helmikuussa 1856, sen jälkeen kun venäläinen kaupuki Sebastopol oli antautunut liittoutuneiden armeijan vuoden kestäneen piirityksen jälkeen. Seurausena oli Venäjän häviö, jossa myös liittoutuneiden Mustameren laivasto näytteli tärkeää osaa. Venäjän piti sitten luopua kaikista Turkin maa-alueisiin kohdistuneista vaatimuksistaan.

Kysymys kuuluu, kuinka paljon Suomen rannikolla käydyt taistelut vaikuttivat sotaan. On joka tapauksessa selvää, että

handelingen langs de Finse kust de oorlog hebben beïnvloed. In ieder geval is wel duidelijk dat de Russische handelsvloot, die voor een groot uit Finse schepen bestond, zwaar heeft geleden. Maar of de twee meest grootschalige oorlogshandelingen, de vernietiging van het fort Bomarsund en het zware bombardement van Suomenlinna, veel zoden aan de dijk hebben gezet voor wat betreft de eindoverwinning, is twijfelachtig.

Arnold Pieterse

Literatuur

- Hirn, Marta (2004). Oolanninsota.
Lurcock, Tony (2013). No particular hurry, British travellers in Finland 1830-1917. CB Editions, London. 258p.
Schauman, August (1892-1894). Fragment uit: Från sex årtionden i Finland. In: Helsinki: a literary companion (samengesteld door Hildi Hawkins en Soika Lehtonen in 2000, p. 67-72. Finnish Literature Society, Helsinki.

Venäjän kauppalaivasto, joka koostui suureksi osaksi suomalaisista laivoista, kärsi suuria tappioita. Kyseenalaista on, oliko kahdella suurimmalla sotataapumalla, Bomarsundin linnoituksen tuhoamisella ja Suomenlinnan raskaalla pommituksella, juuriakaan vaikutusta lopulliseen voittoon.

*Arnold Pieterse
Käännös: Mia Uusitalo*

Kirjallisuus

- Hirn, Marta (2004). Oolanninsota.
Lurcock, Tony (2013). No particular hurry, British travellers in Finland 1830-1917. CB Editions, London. 258p.
Schauman, August (1892-1894). Ote seuraavasta: Från sex årtionden i Finland. Teoksessa: Helsinki: a literary companion (koonneet Hildi Hawkins ja Soika Lehtonen 2000, s. 67-72. Finnish Literature Society, Helsinki.

Terugblik op de Algemene Ledenvergadering VNF 2015

Jacques Groenendijk

Op zondag 15 maart hebben we de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering gehouden in de residentie van de Finse ambassadeur, Liisa Talonpoika. We zijn met alle mogelijke Finse gastvrijheid ontvangen met koffie, heerlijke kaneelbroodjes en Karjala pasteitjes. Bij aanvang van de vergadering heeft mevrouw de ambassadeur een kort welkomstwoordje gehouden.

Na de opening door de voorzitter Elina Peltola is er een minuut stilte gehouden voor de overleden (bestuurs)leden van het afgelopen jaar, Evert Schut, Päivi Schot, M. Diekema-Kangaspunta, Jouke Brada en Jan Ruyter. Achtereenvolgens hebben de secretaris, penningmeester en kascommissielid Arnoud Kool hun presen-

tatie gegeven. Aftredend kascommissielid Jesper Bexkens wordt in 2016 vervangen door Elina Peltola.

Aftredend voorzitter Elina Peltola wordt tijdelijk waargenomen door vicevoorzitter Mikko Lissing. In de eerstkomende bestuursvergadering zal definitief bepaald worden wie de nieuwe voorzitter wordt. In 2014 was ons bestuurslid Sonja Meskanen al om persoonlijke redenen gestopt. Nieuw voorgedragen door het bestuur en aangetreden zijn: Bjarne Timonen en Tia Alahuhta. Nadat zij zich hadden voorgesteld zijn ze met algemene stemmen van de ALV benoemd als bestuurslid. Vervolgens werden de begroting en het activiteitenplan 2015 gepresenteerd en akkoord bevonden door de leden.

Tijdens de pauze kon iedereen zich tegoed doen aan diverse drankjes en Fins/Nederlandse hapjes om daarna een interessante lezing te volgen van Achim Jabusch over het roemruchte bataljon de Finse jagers, dat jaar 100 jaar geleden is opgericht. Jabusch is een specialist op dit gebied en is als voorzitter van de Vereniging voor Cultuur en Geschiedenis in de Duitse plaats Hohenlocksted nauw aan het lokale museum verbonden. In dit museum wordt veel geëxposeerd over de Finse jagers die indertijd in deze omgeving hun militaire opleiding hebben gevolgd. Om hun training geheim te houden werden de vaak academisch gevormde, jonge Finse vrijwilligers gekleed in Duitse padvinderskleding en was het kazerneterrein door hoge hekken van de buitenwereld afgesloten. Na hun opleiding vertrokken de jagers weer naar Finland waar zij als elitesoldaten in het commando de ruggengraat van het nieuwe Finse leger vormden tijdens

Het nieuwe bestuur van de VNF. | Alankomaat-Suomi Yhdistyksen uusi johtokunta

de Eerste Wereldoorlog. Een bijzonder historisch element in de Finse geschiedenis waar we later nog in een apart artikel op zullen terugkomen.

Al met al dus een geslaagde bijeenkomst met op meerdere onderdelen binnenkort een vervolg.

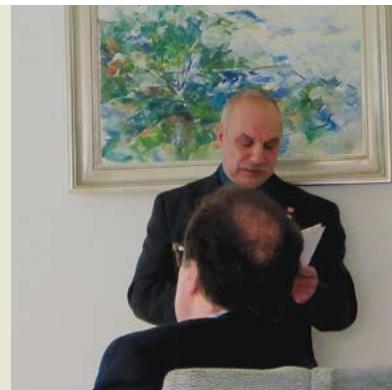
Jacques Groenendijk

Katsaus Alankomaat-Suomi Yhdistyksen vuoden 2015 yleiseen jäsenkokoukseen

Sunnuntaina 15. maaliskuuta pidettiin vuotuisinen jäsenkokous Suomen suurlähettilään, Liisa Talonpojan, residenssissä. Meidät otettiin vastaan vieraanvaraistaan suomalaisittain, tarjolla oli kahvia, herkulisia korvapuusteja ja karjalanpiirakoita. Suurlähettiläs avasi kokouksen pitämällä pienien tervetuliaispuheen.

Avausen jälkeen puheenjohtaja Elina Peltola pyysi minuutin hiljaisuutta viime vuonna pois nukkuneiden (johtokunnan) jäsenten, Evert Schutin, Päivi Schotin, M. Diekema-Kangaspunnan, Jouke Bradan en Jan Ruyterin muistoksi. Seuraavaksi puheenvuoron saivat sihteeri, rahastonhoitaja sekä tilintarkastaja Arnoud Kool.

Elina Peltola siirtyy vuonna 2016 eroavan tilintarkastaja Jesper Bexkensin tilalle. Mikko Lissing ottaa eroavan puheenjohtajan, Elina Peltolan tehtävät harteilleen väliaikaisesti. Seuraavassa johtokunnan kokouksessa päätetään lopullisesti kenestä tulee uusi puheenjohtaja. Vuonna 2014 joutui Sonja Meskanen eroamaan henkilökohtaisista syistä johtokunnan järennydestä. Uusiksi johtokunnan jäseniksi ehdotettiin ja hyväksyttiin Bjarne Timonen ja Tia Alahuhta. Esittädyttyään heidät hyväksyttiin äänestyksen kautta. Seuraavaksi esiteltiin vuoden 2015 talous- ja tapahtumasuunnitelma joka myös hyväksyttiin kokouksen aikana.

Achim Jabusch

Tauolla saimme nauttia tyypillisiä suomalaisia ja hollantilaisia juomia ja suupaloja. Lopuksi saimme seurata mielenkiintoista Achim Jabuschin esitystä kuuluisasta 100 vuotta sitten perustetusta suomalaisesta jääkäripataljoonasta. Jabusch on aiheen asiantuntija ja on Saksassa sijaitsevan Honenlockstdin paikallisen museon toi-

minnassa tiiviisti mukana Kulttuuri ja Historia- yhdistyksen puheenjohtajauutensa ansiosta. Mainitussa museossa pidetään usein suomalaisia jääkäreitä koskevia näytelyitä, koska he saivat alun perin sotilaallista opetusta tällä seudulla. Koulutuksen pitäti pysyä salaisena ja siksi pääsi enimmäkseen akateemisen loppututkinnon suorittaneet suomalaiset puettuun paikallisiksi partiopojiksi ja kasarmialue suljettiin korkeilla aidoilla. Koulutuksen päätyttyä jääkärit palasivat Suomeen, missä he toimivat eliittisitolaina Suomen armeijan selkärangana ensimmäisen maailmansodan aikana. Merkittävä sivu Suomen historiankirjoituksessa, mihin palaamme enemmänkin Aviisissa. Kokous oli kaiken kaikkiaan onnistunut monipuolisine osa-alueineen josta on jatkoaa luvassa.

Jacques Groenendijk
Käännös: Minna Räty

Hanko - Fiskari

Na Hanko verlaten we de kust en reizen we noordelijk via een waterrijk gebied voor een bezoek aan de bezienswaardigheden langs de Koningsweg in de omgeving van Tammisaari, Raasepori, Pohja en Fiskari.

Jacques
Groenendijk

Tammisaari (Zweeds: *Ekenäs*) was in de middeleeuwen al bekend als haven en vissersplaats. In 1528 werd er het administratieve centrum van het graafschap gevestigd en in 1546 kreeg het stadsrechten van Koning Gustav Vasa.

Met de bouw van de stenen kerk in barok stijl werd gestart in 1651 op initiatief van Graaf Gustav Adolf Leijonhufvud. Nadat de kerk door een brand in 1821 verwoest was, kreeg die zijn huidige neo-classicistische uiterlijk tijdens de renovatie

onder leiding van Carlo Bassi. De kerk was belangrijk voor Tammisaari want door de aanwezigheid van de kerk heeft de stad zijn stadsrechten kunnen behouden. Koning Karel XI heeft zelfs in 1690 nog tevergeefs geprobeerd die rechten af te nemen.

In de 17^e eeuw had Tammisaari veel last van overheidsregulering en voogdij. In 1614 werd het buitenlandse schepen verboden de haven aan te doen en in 1636 werd de buitenlandse handel volledig stil gelegd. In de 18^e eeuw werden de teugels voor de handel wat soepeler gehanteerd en werden de ambachtslieden belangrijke pijlers voor de stad. In 1772 kregen zij opdracht om op de deuren van hun werkplaatsen uit te beelden

of te tekenen welke producten er in hun ateliers vervaardigd werden. Hierdoor werd het stadsbeeld een stuk levender.

In 1850 woonden er in de stad ong. 1500 mensen en in 1873 kreeg de stad een station toen de Hanko-Hyvinkää spoorweg werd voltooid. Dit heeft geleid tot de opkomst van de industrie en de uitbreiding van de stad in de richting van het spoor.

In 2009 werd Tammisaari bij de gemeentelijke herindeling samengevoegd met de andere steden Karjaa en Pohja tot de nieuwe stad Raasepori/Raseborg en hield daardoor op te bestaan als zelfstandige stad.

Bezienswaardigheden van Tammisaari/Ekenäs zijn:

- De oudste wijk van Tammisaari genaamd *Barckens Udde*, met uitsluitend gebouwen uit de 18e en 19e eeuw.

Route Hanko - Fiskari. | Hangon-Fiskarin välinen osuus.

teutetun korjausen tuloksena. Kirkko oli Tammisaarelle tärkeä, sillä sen turvin kaupunki saattoi säilyttää kaupunkioikeutensa, jotka kuningas Kaarle XI oli vielä 1690 yritynyt peruttaa.

1600-luvulla Tammisaari kärsi valtion

sääntelystä ja holhouksesta. Ulkomailaisten laivojen tulo satamaan kiellettiin vuonna 1614, ja vuonna 1636 ulkomaankauppa lopetettiin kokonaan. 1700-luvulla kaupankäynnin sääntelyä lievennettiin ja käsityöammattien harjoittajista tuli tärkeä osa kaupungin kivijalkaa. Vuonna 1772 käsityöläisille annettiin määräys ripustaa työpajojensa oville kilvet, joista näkyi mitä tuotteita he valmistivat. Tämä elävästi kaupunkikuvaan huomattavasti.

Tammisaarella oli vuonna 1850 noin 1500 asukasta. Vuonna 1873 kaupunki sai rautatien, kun Hangon ja Hyvinkää välisen rata valmistui. Teollisuus vilkastui ja kaupunki laajeni radan suuntaan.

Vuonna 2009 Tammisaari yhdistyi Karjaan kaupungin ja Pohjan kunnan kanssa Raasepori kaupungiksi, eikä itsenäistä Tammisaaren kaupunkia siten enää ole.

Interieur van de kerk van Ekenäs. | Tammisaaren kirkon sisätiloja.

- De kerk van Tammisaari/Ekenäs, de enige in Finland oorspronkelijk gebouwde graniëten kerk in barok stijl, heeft een sobere, protestante inrichting met een typische altaarbeschildering.
- Het wandelpark en stranden in het Hagen-Ramsholmen-Högholmen gebied.
- Het Ekenäs bezoekers centrum met informatie over de stad en omgeving.

De hoofdingang van de kerk van Ekenäs is gedecoreerd met wapenschilden en namen van Graaf Gustaf Adolf Leijonhufvud en zijn Gravin. | Tammisaaren kirkon pääsisäänkäynti komistavat kreivi Gustaf Adolf Leijonhufvudin ja hänen vaimonsa vaakunat ja nimet.

Tammisaaren nähtävyyksiä:

- Tammisaaren vanhin kaupunginosa *Barckens Udde*, jonka rakennuskanta on kokonaan peräisin 1700- ja 1800-luvulta.
- Tammisaaren kirkko, joka on Suomen ainoa barokkityylinen graniittikirkko. Kirkon sisätilat alttaritauluineen ovat protestanttiseen tapaan hillittyjä.

Hanko - Fiskari

Hangon jälkeen käänymme pois rannikolta ja matkustamme järvialueen läpi pohjoiseen tutustumaan Kuninkaantien nähtävyyksiin Tammisaaren, Raaseporin, Pohjan ja Fiskarin seuduilla.

Tammisaari (Ekenäs) tunnettiin jo keskiajalla satamana ja kalastuspaikkana. Vuonna 1528 Tammisaaresta tuli läänin hallinnollinen keskus ja 1546 kuningas Kustaa Vaasa antoi Tammisaarelle kauunkuupioikeudet.

Vuonna 1651 kaupunkiin alettiin kreivi Gustaf Adolf Leijonhufvudin aloitteesta rakentaa barokkityylistä kivistikirkko. Kirkko kärsi pahoin tulipalosta vuonna 1821, ja nykyisen uusklassistisen ulkoasuunsa se sai Carlo Bassin johdolla to-

- Tammisaari ligt in een enorme archipel, waarvan een deel behoort tot het Nationale Park; 'De Ekenäs Archipel'. Informatie hierover is beschikbaar op het Ekenäs bezoekerscentrum. Ook is het mogelijk een boottrip te maken door dit natuurgebied.

Het kasteel van **Raasepori** (Zweeds: *Raseborg*) is waarschijnlijk al afgebouwd in 1374 door de Zweedse Bo Jonsson Grip, toen de rots waarop het gebouwd is, nog door water was omgeven. Het was geconstrueerd in de typisch middeleeuwse, eenvoudige bouwstijl van die periode. Het kasteel werd voor het eerst genoemd in een brief gedateerd uit 1378 en het belangrijkste doel was het beschermen van de Zweedse belangen in Zuid-Finland tegen de legers van de Hansenstad Tallinn.

De ruïnes van de buitenmuur zijn nog steeds aanwezig. Deze buitenmuur was

bedoeld om het kasteel zelf te beschermen tegen vijandelijke artillerie. Buiten die stenen muur was er rondom het complex nog een houten barrière gebouwd, bedoeld om te voorkomen dat buitenlandse schepen de kasteelhaven konden bereiken. De gevechten die hier hebben plaatsgevonden betroffen met name de strijd tussen de Zweden en de Denen, maar ook wel tegen zeepiraten. Het kasteel is verlaten in 1553, drie jaar nadat de stad Helsinki was gesticht, die toenemend belangrijker werd. De kasteelruïnes zijn nu het meest prominente historische monument van deze regio. Een korte boswandeling, genaamd 'Kärileksstigen' (Liefdespad) leidt van het kasteel naar het Snappertuna Volksmuseum. Vlakbij het kasteel is een van de grootste openluchttheaters van Finland; het Raseborg Zomertheater. Dit theater is gebouwd in 1966 en wordt jaarlijks gebruikt voor talrijke voorstellingen in het

Centrum van Tammisaari. | Tammisaaren keskusta.

- Hagenin-Ramsholmenin-Högholmenin alueen puisto ja rannat.
- Tammisaaren luontokeskus, joka esittelee kaupunkia ja sen ympäristöä.
- Tammisaaren läheisyydessä on laaja saaristo, josta osa kuuluu Tammisaaren saariston kansallispuistoon. Lisätietoja alueesta saa Tammisaaren luontokeskuksesta. Saaristoon voi tutustua myös laivaristeilyllä.

Kasteelruïne van Raseborg. | Raaseporin linnan rauniot.

Raaseporin (*Raseborg*) linnan rakennutti ruotsalainen Bo Joninpoika Grip. Linna valmistui luvattavasti jo vuonna 1374, jolloin se seisoi kalliolaan vielä kokonaan veden ympäröimänä. Linna edustaa kaudelle tyypillistä yksinkertaista keskiaikista rakennustyylia. Ensimmäinen maininta linnasta on vuonna 1378 päävätyssä kirjeessä. Linna oli tarkoitettu etupäässä suojaamaan Ruotsin etuja Etelä-Suomessa hansakaupunki Tallinan joukoja vastaan.

Linnan ulkomuurin rauniot ovat vieläkin pystysä. Ulkomuuri suojaasi itse linnaa vihollisen tykituleltta. Kivimuuri ulkopuolella kiersi vielä puinen rakennelma, jolla pyrittiin estämään ulkomaisen laivojen pääsy linnan satamaan. Paikalla käydyt taistelut liittyivät etenkin Ruotsin ja Tanskan sotiin, mutta myös merirosvo-

ja vastaan jouduttiin puolustautumaan. Linna hylättiin vuonna 1553, kolme vuot-

Raseborg kasteel binnen de muren. | Raaseporin linna muurien sisäpuolelta.

Klokktoren van 'Fisks Village'. De originele Finse klok, Könni nr. 9, heeft sinds 1842 de tijd aangegeven. | 'Fisks Villagen' kello torni. Vuodesta 1842 aikaa on näytänyt aito Könnin kello numero 9.

Zweeds en vaak met een link naar de historie van het kasteel.

Onderweg naar Pohja is het interessant nog even **Karja** (Zweeds: *Karis*) en **Pinjainen** (Zweeds: *Billnäs*) te bezoeken. In

Snuisterijenwinkelje in Billnäs. | Antikkikauppa Billnässä.

ta Helsingin kaupungin perustamisen jälkeen. Helsingin merkitys alkoi kasvaa nopeasti. Raaseporin linnan rauniot ovat

het centrum van Karja bevindt zich Kroggårdsmalmen, waar in de steentijd al mensen woonden en dat later, in de ijzertijd (0 tot 200 A.D.) diende als begraafplaats. Waarschijnlijk waren het emigranten uit Estland die hier begraven zijn. Noemenswaardig is ook de St. Katherine kerk. Deze kerk is ingewijd in 1470 en gerestaureerd in 1936-1937, waarbij de beschilderingen op de muren en plafonds in de originele staat zijn hersteld. Ook een oud houten kruis uit 1450, houten beelden en wapenschilden zijn het waard om te bezichtigen.

Pinjainen/Billnäs is vooral bekend om zijn voormalige ijzerfabrieken en het is zeker leuk om hier een stop te maken. De ijzerfabriek werd in 1642 gesticht door Carl Billsten. Tegenwoordig worden in Pinjainen de wereldberoemde scharen met oranje handvatten gemaakt door de messen- en gereedschappen producent Fiskars Oy. De meeste gebouwen die er nu nog staan dateren uit het einde van

alueen merkittävin historiallinen nähtävyys.

Kaunis metsäpolku, 'lemmenpolku', johtaa linnasta Snappertunan ulkoilmamuseolle. Linnan lähellä on yksi Suomen suurimmista ulkoilmateattereista, vuonna 1966 rakennettu Raaseporin kesäteatteri. Teatterissa esitetään vuosittain lukuisia ruotsinkielisiä näytöksiä, jotka usein liittyvät linnan historiaan.

Matkalla Pohjaan on mukava käväistä vielä **Karjaalla** (*Karis*) ja **Pinjaisissa** (*Billnäs*). Karjaan keskustassa olevalla Kroggårdsmalmenilla oli asukkaita jo kivikaudella. Rautakaudella (0-200 jKr.) alue oli kalmistona. Sinne on haudattu luultavasti Virostosta tulleita maahanmuuttajia. Myös Pyhän Katariinan kirkko on kiinnostava. Kirkko vihittiin käyttöön vuonna 1470. Se restauroitiin vuosina 1936-1937, jolloin seinien ja kattojen maalaus palautetti-

Mariakerk in Pohja met graven van oorlogsslachtoffers. | Pohjan Pyhän Marian kirkko sankarihautoineen.

de 18^e eeuw. Er worden allerlei artikelen verkocht voor de inrichting en renovatie van huizen, maar dan wel met een antiek tintje. Voor snuisterijen, maar ook echt antiek kan je hier uitgebreid terecht. In het tweede weekend van juli wordt er een uitgebreide antiekbeurs gehouden. Te-

tiin alkuperäiseen asuunsa. Huomionarvoisia ovat myös vuodelta 1450 peräisin oleva vanha puuristi sekä puuveistokset ja vaakunakilvet.

Billnäs, joka tunnetaan ennen kaikkea rautaruukistaan, on ehdottomasti pysähymisen arvoinen paikka. Rautaruukin perusti vuonna 1642 Carl Billsten. Nykyään Billnässä Fiskars Oy:n tehtaalla valmistetaan maailmankuuluja oranssikahvaisia saksia. Useimmat paikalla vielä olevat rakennukset ovat 1700-luvun lopulta. Myynnissä on kaikenlaista antiikkihenkistä tavaraa kotien sisustukseen ja korjaukseen. Tarjolla on runsaasti sekä rihkamaa että myös oikeaa antiikkia. Heinäkuun toisena viikonloppuna Billnässä pidetään aina vilkkaat antiikkipäivät. Vierailijat pääsevät tutustumaan myös vanhoihin pihoihin, joista jotkut ovat jo 350 vuotta vanhoja.

Jokaisen, joka on vähänkään kiinnostu-

vens zijn er mooie tuinen te bezichtigen die soms al 350 jaar bestaan. Iedereen die ook maar enigszins is geïnteresseerd in de historie van de Finse ijzerfabrieken, moet ook een bezoek brengen aan **Pohja** (Zweeds: *Pojo*). In de zeventiende eeuw werden er in het gebied rond dit

nut Suomen rautaruukeista, kannattaa ehdottomasti käydä myös **Pohjassa** (*Pojo*). Pohjan ympäristöön perustettiin 1600-luvulla useita ruukkeja. Laajat asumattomat korvet, joen valjastamaton vesivoima ja hyvät vesiyhteydet tekivät paikasta ihanteellisen keskuksen Suomen ruukkiteollisuudelle. Antskogin rautaruukki perustettiin vuoden 1630 vaiheilla ja se on siten Suomeksi toiseksi vanhin ruukki. Billnäsin ruukki valmistui 1642, ja Fiskarsin ruukki on peräisin vuodelta 1649. Fiskars on nykyisin yksi länsimaiden vanhimista yrityksistä. Fiskarin kylä (*Fisks*) on lähellä Pohjaa ja todella käynnin arvoinen. Fiskarsin ruukkitalo perusti 1649 Saksassa syntynyt Peter Thorwöste, ja paikalla on vielä useita alkuperäisiä rakennuksia. Edelleen toiminnessa oleva Fiskars Oy valmistaa nykyään erilaisia tuotteita saksista ja työkaluista auroihin ja koneisiin. Ruukkikylässä

Carel
van
Bruggen

verte niet op echte vogels lijken en die je in Finland overal tegen komt. Mijn types zijn het niet met die gefronste wenkbrauwen. Als ze nou alleen maar in de spelcomputer van Jan en alleman zouden zitten, zou het mij worst zijn, maar ze duiken overal op: in het straatbeeld, in de kinderkamer, overal. Merchandising noemen ze dat. En toch schijnen deze boze vogels een groot succes te zijn. Tot in Japan aan toe loopt men er mee weg. De Finse werkgelegenheid heeft er een oppepper door gekregen. De makers zijn beroemd en sommigen worden er rijk van. Het zijn ze gegund, maar mijn vrienden zijn het niet.

Hier in Haarlem zie ik alleen maar heel gewone vogels: kauwen, meeuwen, eksters, eenden en zo nu en dan een reiger of een waterkippetje. Ook vliegt er zo nu en dan een krijsende groene papegaai over, een exoot. Dat is het wel zo'n beetje. In de loop van de jaren zijn vogels mij

Vogels

Weet u aan welke vogels ik een hekel heb. Misschien hebt u dat ook, of misschien vindt u ze juist ontzettend leuk. Ik bedoel 'angry birds'. Die grimmig kijkende, grootogige, felgekleurde types die in de verste

Linnut

Tiedättekö mitä lintuja minä todella vihaan. Ehkä tekin, tai sitten ne ovat teistä juuri tosi hauskoja. Tarkoitan 'angry birds'ejä'. Noita ääkisesti katsovia, isosilmäisiä, kirkkaan värisiä tyyppejä, jotka eivät piennessäkään määrin muistuta oikeita lintuja ja joita Suomessa tulee vastaan kaikkialla. Minun tyypejäni ne eivät kohottuine kulmakarvoineen todellakaan ole. Jos ne olisivat vain joka pojanteli-koneessa, se olisi minulle yks' ja hailee, mutta niitä sukeltaa esiin kaikkialla: kattukuvassa, lastenkamarissa, joka paikassa. Se on niin sanottua 'merchandising'. Ja kuitenkin ovat nämä vihaiset linnut näköjään suuri menestys. Japania myöten ovat ne suosittuja. Suomen työllisyydlle se on antanut piristysruiskeen. Tekijät ovat

kuuluisia ja jotkut rikastuvat niillä. Se salittakoon heille, mutta minun ystäväni ne eivät ole.

Tällä Haarlemissa näen vain tavallisia linnuja: naakkoja, lokkeja, harakoita, sorsia ja joskus harmaahaikaran tai vesikanan. Silloin tällöin lentää ylitsemme kirkova vihreää papukaja, eksoottinen maahanmuuttaja. Siinä ne sitten jotakuinkin ovat. Vuosien myötä linnut ovat alkaneet kiinnostaa minua enemmän. Ne ovat ainoina viljejä eläimiä, jotka elävät meidän ihmisten lähellä ja kulkevat omia teitään. Ja ovat myös näkyvissä, todella läsnä. Kaikki muut eläimet ympäristössämme ovat kotoiläimiä, ja ne jotka eivät ole, kuten rotat ja hiiret, eivät mieluiten näyttädy meille.

Glaskunst van de Finse ontwerpster Camilla Moberg in 'Fiskars Village'. | Suomalaisen muotoilijan Camilla Mobergin lasitaideteita Fiskars Villaggiessa.

on muun muassa ruukin pääräkennus Kivimuuri, ruokailuvälinitetehdas, kuparisepänpaja, verstaata ja henkilökunnan

werkplaatsen en huurhuisjes voor de werknemers. Tegenwoordig vindt de productie elders in de regio plaats en de meeste van de oude gebouwen dienen nu het hele jaar door als tentoonstellingsruimte of worden door de lokale handwerklieden, kunstenaars of ontwerpers gebruikt voor de verkoop van metalen artikelen, porselein, aardewerk, glaswerk, juwelen, textiel of grafische kunst. Jaarlijks worden er op deze locatie ruim 100 verschillende activiteiten georganiseerd.

In Pohja zelf is het voor geïnteresseerden de moeite waard om de parochiekerk van de Heilige Maria te bezoeken, een indrukwekkende granieten kerk uit de 15^e eeuw. In de kerk zijn veel historische bezienswaardigheden te zien zoals een prachtig ontworpen preekstoel, glas in lood, houten sculpturen uit de 14^e en 15^e eeuw en andere kunst.

Jacques Groenendijk

vuokra-asuntoja. Varsinainen tuotanto on siirtynyt muualle lähiseudulle, ja useimmat vanhoista rakennuksista ovat nyt läpi vuoden näyttelytiloina tai paikallisten käsitöiden, taiteilijoiden ja muotoilijoiden työhuoneina ja myymälöinä, joista voi ostaa metallituotteita, posliinia, kivistävää, lasia, koruja, tekstiiliä ja grafiikkaa. Alueella järjestetään vuosittain yli 100 erilaista tapahtumaa. Itse Pohjan kylässä kannattaa käydä Pyhän Marian kirkossa, joka on 1400-luvulla rakennettu vaikuttava graniittikirkko. Kirkossa on paljon mielenkiintoista nähtävää, kuten upea saarnastuoli, lasimalluksia, 1300- ja 1400-luvun puuveistoksia sekä muuta taidetta.

Jacques Groenendijk

Käännös: Leena Määttänen

steeds meer gaan interesseren. Zij zijn de enige wilde dieren die naast ons mensen leven en hun eigen gang gaan. En zij zijn ook zichtbaar, echt aanwezig. Alle andere dieren in onze omgeving zijn gedomesticeerd en de dieren die dat niet zijn, zoals ratten en muizen, laten zich bij voorkeur niet zien. Vogels herinneren ons er ook in

de stad aan dat er meer is dan alleen de gemaakte mensenwereld.

In de zomer, maar vooral in het voorjaar, geniet ik aan ons meer in Finland van de vogels die daar hun woongebied hebben. Het is geen groot meer. Dat betekent dat niet alle watervogels daar kunnen wonen. Grote vogels hebben lange start- en lan-

Linnut muistuttavat myös meille kaupunkilaisille, että on olemassa muutakin kuin vain ihmisten tekemä maailma.

Kesällä, erityisesti kevätkesällä, nautin Suomessa järvelämme asustavista linnuista. Se ei ole mikään suuri järvi, mikä tarkoittaa, etteivät kaikki vesilinnut voi asettua sinne asumaan. Isot linnut tarvitsevat pitkän lasku- ja nousuradan, eikä järvenne tarjoa sitä niille. Kuitenkin pari vuotta sitten järvellemme asettui pesimään kuikkapari, ja nehän ovat melko suuria lintuja. Ne saivat pari poikasta ja kasvattivat ne isoksi. Viime kesänä erehtyi kaksi kanadanhanhea laskeutumaan järvellemme ja pesimään pienellä saarella juuri meidän palstamme edustalla. Samalleitten keskellä kuopassa oli jo muitamia muniakin, mutta parin viikon päästä nuo tosi suuret hanhet olivat poissa. Munat jäivät saaliiksi lokeille, jotka joka vuosi pesivät luodolla järven keskellä. No hyvä,

dingsbanen nodig en dat kan ons meer hen niet bieden. Alhoewel sinds twee jaar heeft een paar arctische duikers zich toch in en aan ons meer gevestigd en dat zijn tamelijk grote vogels. Zij hebben ook jongen gekregen en die groot gebracht. Vorig jaar hadden twee Canadese ganzen zich vergist en zich per ongeluk op een klein eilandje voor ons perceel neergelaten. Het vrouwtje had zelfs al een aantal eieren gelegd maar na een paar weken verdwenen deze fors uit de kluitenvissen gewassen ganzen weer en vielen de eieren ten prooi aan de meeuvens die elk jaar broeden op een paar stenen die midden in het meer boven het water uitsteken. Maar goed, ik ga u niet vermoeien met alle vogels daar, zoals de kwikstaart die over onze steiger loopt te kwikstaarten. Ook niet met al die andere kleine bosvogeltjes die bij ons in het bos in nestkastjes eieren leggen en uitbroeden. En natuurlijk zwemmen er ook een paar eenden en zien wij zo nu

en dan een specht aan het werk. Een keer zagen wij zelfs hoe een spechtenpaar bezig was hun jongen vliegen te leren. Heel leuk om daar naar te kijken.

Overigens ben ik geen vogelspotter. Ik rijd niet van hot naar her om een bijzondere vogel voor mijn telelens te krijgen. Ik heb helemaal geen telelens. Een liefhebber ben ik. Meer niet.

En dan kom ik nog even terug op die 'angry birds'. Zo'n engerd dreigde namelijk bij ons binnen te dringen. Mijn vrouw kocht op het Senaatsplein in Helsinki een vilten onderzetter met de afbeelding van zo'n boos beest. En dan kun je wel zeggen: ik zet op zijn boze kop lekker een hete aardappelpan, maar voordat ie pan er staat, kijkt ie je toch maar dreigend aan. "Geef dat ding maar cadeau aan iemand" was dan ook mijn advies en zeer waarschijnlijk wordt dat advies ook opgevolgd.

Carel van Bruggen

mutta ennen kuin kattila olisi sen päällä, katsoisi se kuitenkin minua uhkaavasti.

"Anna vain tuo kapine jollekulle lahjaksi" oli minun neuvoni, ja todennäköisesti neuvonani myös noudatetaan.

*Carel van Bruggen
Käännös: Pirkko van Bruggen*

Terug naar Koli

Het Karelische landschap in schilderkunst, literatuur en muziek

Het landschap is, nog voordat het een rustplek voor de zintuigen is, een constructie van de geest. Het bestaat net zozeer uit herinnering als uit lagen rots.

Simon Schama¹

Daniel Loos

Veel kunstenaars hebben Koli bezocht. Wie wel eens vanaf Ukkoko-Koli of Mäkrä over het Pielinenmeer heeft uitgekeken, weet waarom. Eind 19^e eeuw was dit uitzicht een van de belangrijke reisdoelen van de Kareliëngangers die in deze streken zochten naar ijkpunten voor de eigen cultuur. Eero Järnefelt, Pekka Halonen, Juhani Aho – ze zochten hier naar aansluiting, naar een verleden om op verder te bouwen. Wie uitziet over dit landschap, ziet met hen uit over dit verleden.

Er zijn veel redenen om naar Koli te gaan. Ik wilde naar Koli vanwege Sibelius' Vierde Symfonie.

Een nieuwe wind: Akseli Gallen-Kallela

Er zijn maar weinig landen waar de schilderkunst zo'n directe en cruciale rol heeft gespeeld bij het vormen van de nationale identiteit als Finland. De Finse onafhankelijkheid werd gevormd op een moment dat de schilderkunst in een periode van grote bloei verkeerde. Toen Akseli Gallen-Kallela eind 19^e eeuw zijn weg zocht als kunstenaar, zocht hij niet alleen zijn eigen stijl en identiteit,

Pielinenjärvi 1895 (foto | kuva: I. K. Inha) >>

32

Takaisin Kolille

Karjalainen maisema maalaustaiteessa, kirjallisuudessa ja musiikissa

Ennen kuin aistit voivat levätä maisemassa, mielen on muodostettava se. Maisema koostuu yhtä lailla muisti- ja kivikerrostumista.

Simon Schama¹

Kolilla on käynyt paljon taitelijoita. Jos on katsonut Pielistä Ukkoko-Kolilta tai Mäkrältä, ymmärtää miksi näin on. Tämä maisema oli 1800-luvun lopulla Karjalan-matkajien tärkeimpää kohteita heidän etsiessään näiltä seuduilta kiintopisteitä omalle kulttuurille. Eero Järnefelt, Pekka Halonen, Juhani Aho – täältä he etsivät yhteyttä menneeseen rakentaakseen sen pohjalle uutta. Kun katse pyyhkii täitä maisemaa, se tavoittaa menneisyyden takaa myös heidät.

On monta syytä käydä Kolilla. Minä haluin Kolille Sibeliuksen neljännen sinfonian vuoksi.

Uusi tuuli: Akseli Gallen-Kallela

Vain harvoissa maissa maalaustaiteella on ollut kansallisen identiteetin muodostumisessa niin suora ja ratkaiseva osuus kuin Suomessa. Suomi sai itsenäisyytensä aikana, jolloin maalaustaide eli kukoistuskauttaan.

Kun Akseli Gallen-Kallela etsi 1800-luvun lopulla tietään taitelijana, hän ei etsinyt ainostaan omaa tyylilää ja identiteettiään vaan myös kulttuuritaustansa ominaislaa-

Pielinenjärvi 2014 (foto | kuva: D. Loos) >>

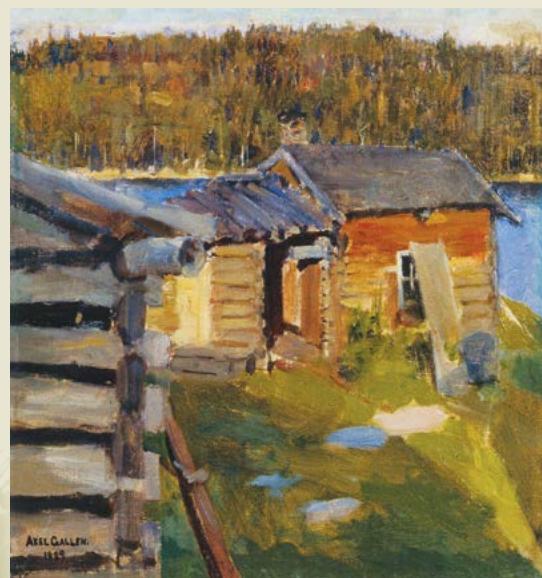

Akseli Gallen-Kallela, Ruovesi, 1896, Nokia Corporation, Espoo

Akseli Gallen-Kallela, Verloren | Eksynyt, 1886, Ateneum, Helsinki.

Akseli Gallen-Kallela, De Ekolahoeve in de avondzon | Ekolan torppa ilta-auringossa, 1889

Akseli Gallen-Kallela

Akseli Gallen-Kallela, De Aino-mythe | Aino-taru, 1891, Ateneum, Helsinki

maar ook dat van zijn culturele achtergrond. Met zijn schilderijen werkte hij aan een soort catalogus van elementen die karakteristiek waren voor Finland. Met een onstuitbare werkdrift reisde hij door de binnenlanden, waar hij overal de men-

tua. Maalaussillaan hän laati eräänlaista luettelo Suomelle luonteenomaisista elementeistä. Hän teki valtavalla tarmolla matkoja sisäämaahan ja kuvasi maalaussaan sen ihmisiä, vanhoja maalaistaloja ja maisemia sekä pohjoisen valoa.

Maalaussensa hän aloitti ranskalaisten taiteilijoiden tapaan 'en plein air', ulkoilmassa, ja viimeistely tapahtui ateljeessa. Ulkotyöskentelyn ansiosta maalaukset olivat poikkeuksellisen välittömiä ja todennäköisiä. Kuten niin monet suuret taideammatit, Gallen-Kallelakin oli opiskellut Pariisissa. Hän tunsi vahvaa yhteyttä Ranskassa nousseeseen realismiin, joka ei lähtenyt pelkästään fyysisen todellisuuden tarkasta esittämisestä, vaan keskittyi ennen kaikkea kuvamaan todellista elämää sen kaikessa köyhyydessä, ankaruuudessa ja arkipäiväisyydessä, ilman silottelua ja idealisointia. Gallen-Kallela kuvasi maisemaa, sekä koskemattomia korpija etä

sen portretteerde, de oude boerderijen, de landschappen en het speciale noordelijke licht.

De conceptie van de schilderijen vond plaats 'en plein air', in de buitenlucht, zoals de schilders van Frankrijk dat deden;

Nurmesjärvi bij Kuhmo, de locatie van het meer in Gallen-Kallelas Aino-triptiek. | Kuhmon Nurmesjärvi, Gallen-Kallelan Aino-triptykin maisema.

de uitwerking gebeurde in het atelier. Het werken buiten gaf de schilderijen een opvallende directheid en natuurgetrouwheid. Als zoveel grote schilders had Gallen-Kallela in Parijs gestudeerd. Hij voelde zich verwant met het in Frankrijk opgekomen realisme – een realisme dat niet enkel uitgaat van de getrouwe weergave van de fysieke werkelijkheid, maar zich vooral richt op het tonen van het ware leven, zonder opsmuk of idealisering, in alle armoede, hardheid en gewoonheid. Gallen-Kallela schilderde het landschap, zowel de ongerepte wildernis als het boerenland. Hij schilderde eenvoudige boerderijen en schuurtjes, boeren, oude mensen, weeskinderen, verschoppelingen en het boerenland, de bossen en velden. Veel begrip voor zijn onderwerpkeuze was er in Finland aanvankelijk niet. "Wanneer ik een tijdje op het land was om te werken, kon ik het met de mensen altijd goed vinden, maar ze beschouwden me

doorgaans wel als een gek. Welk zinnig mens wilde immers plaatjes van dieren, bossen of meren tekenen of schilderen? En dan onder de mensen nota bene bedelaars uitkiezen om te schilderen."

De Kalevala als kompas

Gaandeweg nam het schilderen van het boerenlandleven en de wildernis de vorm aan van een zoektocht naar de Finse eigenheid. In het binnenland lagen de sporen van het oude Finland, de oorsprong. Wat richting gaf aan die zoektocht waren de oude mythen en verhalen van de Kalevala. De eerste reizen van Gallen-Kallela gingen door centraal Finland, o.a. naar Ruovesi, waar hij met zijn vrouw Mary Slöör zou gaan wonen, in een huis naar eigen ontwerp. Later ging hij verder naar het noorden en oosten. In 1890 ging hij

[Akseli Gallen-Kallela, De Aino-mythe \(detail\) |
Aino-taru \(yksityiskohta\) >>](#)

viljelymaita. Hän maalasi yksinkertaisia maalaistaloja ja latoja, talonpoikia, vanhuksia, orpolapsia ja hylkiötä, viljelymaita ja metsiä. Aluksi hänen aihevalintansa saivat Suomessa vain vähän vastakaikua. "Kun olin ollut maalla jonkin aikaa työssä, tulin aina hyvin toimeen ihmisten kanssa, mutta he pitivät minua yleensä kyllä hulluna. Kuka järkevä ihminen halusi piirtää tai maalata eläimiä, metsiä tai järviä? Ja valita vieläpä kerjäläisiä malleikseen."

Kalevala kompassina

Vähitellen maalaismaiseman ja erämaiden kuvaamisesta muodostui tutkimusmatka Suomen ominaislaatuun. Sydänmailta löytyivät vanhan alku-Suomen jäljet. Etsijöiden tietä viitoittivat vanhat myytit ja Kalevalan tarinat. Gallen-Kallelan ensimmäiset matkat suuntautuivat Keski-Suomeen, muun muassa Ruovedelle, minne hän myöhemmin asettui asumaan

vaimonsa Mary Slöörin kanssa itse suunnittelemansa taloon. Myöhemmin hän matkusteli pohjoisessa ja idässä. Vuonna 1890 Gallen-Kallela ja hänen vaimonsa lähtivät häämätkalle Savoon, Kuhmoon ja Itä-Karjalan pohjoisosiihin, aina Venäjälle asti. Kalevalan runot kiehtoivat Gallen-Kallelaa. Edellisenä vuonna vielä Pariisissa ollessaan hän oli viimeistellyt ensimmäisen Kalevala-maalauksensa, Aino-tripptykin ensimmäisen version, ja hän halusi seurata Elias Lönnrotin jalanjälkiä. Savo-Karjalainen osakunta oli julistanut kilpailun Kalevalaan tulevasta kuvituksesta, ja Gallen-Kallelan tavoiteeksi tuli nyt koko Kalevalan kuvittaminen. Maalausiihin ilmestyi yhä enemmän myytisiä henkilöitä, ja työt muuttuivat symbolisemmiksi. Taiteilijan tylli moninaistui: joskus se oli vapaata ja luonnosmaista,

[Pielinenmeer | Pielinenjärvi >>](#)

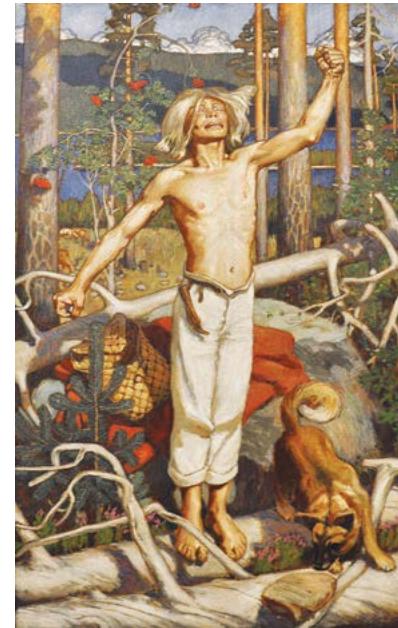
met zijn vrouw op huwelijksreis naar Savo (Kuhmo) en Noord-Oost-Karelië, tot in Rusland toe. De verhalen van de Kalevala hadden hem in de greep, hij had het jaar daarvoor, nog in Parijs, zijn eerste Kalevala-schilderij voltooid, de eerste versie van het Aino-triptiek, en wilde de sporen van Elias Lönnrot volgen. De Savo-Kareli sche studentenvereniging had een prijsvraag uitgeschreven voor het maken van de illustraties bij de Kalevala. Vanaf toen was het Gallen-Kallela's streven de gehele Kalevala van illustraties te voorzien. In de schilderijen verschenen steeds meer mythische personages en het werk werd steeds symbolistischer. De stijl werd meer divers: soms losser, meer schetsmatig en soms juist strakker, met zware lijnen. Ook waar de personages en verhalen van de Kalevala ontbraken, kon het in geest toch aanwezig zijn. In het schilderij van het Keitelemeer (1905) zijn opvallende strepen op het water te zien, zoals die in

Akseli Gallen-Kallela, Het Keitelemeer | Keitelejärvi, 1905,
National Gallery London

joskus taas täsmällistä ja vahvoja viivoja käyttää.

Myös teoksissa, joissa ei esiintynyt Kalevalan hahmoja tai tarinoita, niiden henki

Akseli Gallen-Kallela, Kullervo's vloek |
Kullervon kirous, 1899, Ateneum, Helsinki.

saattoi kuitenkin olla läsnä. Keitele-maalauksessa (1905) näkyy juovia, joita Suomessa voi usein havaita järvillä kevyen vireen kuljettua heiastavan, viileän vedenpinnan yli. Gallen-Kallela kutsui näitä juovia Väinämöisen veneenjäljiksi. Maisemasta oli tullut suomalaisen sielun symboli.

Eero Järnefelt Kolilla

Gallen-Kallela ei ollut ainoa taitelija, joka matkusti Kalevalan alkulähteille, vaan lähtijöitä oli paljon. Kirjailija Juhani Aho ja taidemaalari Venny Soldan-Brofeldt (Ahon vaimo) sekä Eero Järnefelt tekivät 1892 matkan Pohjois-Karjalaan, lähinnä Kolille, Pielisen maisemiin.

Järnefelt löysi täältä erityisen painopisteen työlleense: siellä, missä vaarojen kalliolat kohoavat puiden yläpuolelle, näköala on avarampi kuin tuskin missään muualla Suomessa ja suomalainen maisema avautuu kaikessa upseudessaan. Jär-

Finland vaak kunt zien, wanneer een licht briesje over het spiegelende oppervlak van het koele meer gaat. Gallen-Kallela noemde die strepen 'het kielzog van Väinämoinens boot'. Het landschap was het symbool van de Finse ziel geworden.

Eero Järnefelt op Koli

Met zijn reizen naar de bronnen van de Kalevala stond Gallen-Kallela niet alleen, vele kunstenaar gingen een vergelijkbare weg. In 1892 maakten de schrijver Juhani Aho en de schilders Venny Soldan-Brofeldt (Aho's vrouw) en Eero Järnefelt een tocht naar Noord-Karelië, met name Koli, aan het Pielenmeer.

Järnefelt vond hier een bijzondere focus voor zijn werk: waar de rotsige bergtoppen boven de bomen uitkomen, is er een

Eero Järnefelt (foto | kuva Daniel Nyblin)

uitzicht van een weidsheid die in Finland verder weinig te vinden was – een unieke blik op de grootsheid van het Finse land.

Eero Järnefelt, De loonslaven | Raatajat rahanalaiset, 1893, Ateneum, Helsinki.

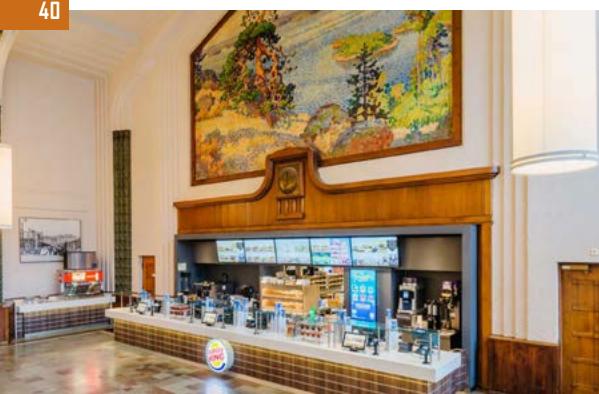

De slash-and-burn-praktijk in Eno. | Kaskenraivausta Enossa.
(foto | kuva: Into Konrad Inha)

Järnefelt zou sindsdien vrijwel ieder jaar terugkeren naar het landschap van Koli en het meer dan honderd keer schilderen, in

40

Järnefels Koli-landschap in het station van Helsinki. | Järnefeltin Koli-fresko Helsingin rautatieasemalla.

nefeli palasi sittemmin lähes joka vuosi Kolille ja teki siellä yli sata maalausta eri vuodenaikoina ja eri valaistusoloissa, eri näkökulmista ja eri tyyleillä, suosikkejaan ruskan lämpimät värit. Teokset ovat eläviä, ja ne näyttävät maiseman sekä uljaana että intiiminä. "Maisemissa taitelija

alle variaties van standpunt, lichtval, jaargetijde en schilderstijl, met een voorkeur voor de warme, nostalgische kleuren van de herfst. Het zijn evocatieve werken, die zowel de grootsheid als de intimiteit van de natuur tonen. "In landschappen kan de schilder zoveel ideeën en stemmingen uitdrukken, ernst, vreugde, wanhoop", aldus Järnefelt.

Het weergaloze schilderij 'De loonslaven' uit 1893 toont in het landschap van Koli de toen nog gebruikelijke slash-and-burn-praktijk, waarbij bossen werden afgebrand om vruchtbare landbouwgrond te verkrijgen. Het is een sterke uiting van het Finse realisme, vergelijkbaar met dat van Gallen-Kallela, en geeft een compassievolle kijk op het harde leven van de bosarbeiders. Zij lijken hun lot als vanzelfsprekend te ondergaan, maar de helderblauwe ogen die ons vanuit het beroete gezicht van het meisje aankijken, werken als een aanklacht.

voi ilmaista niin paljon ideoita ja tunnelmia, vakavuutta, iloa, epätoivoa", Järnefelt totesi.

Vertaansa vaille oleva maalaus *Raatajat rahanalaiset* vuodelta 1893 esittää Kolin maisemaa ja tuolloin vielä käytössä ollutta kaskenraivausta, jossa metsät poltettiin hedelmällisen peltomaan saamiseksi. Teos on Gallen-Kallelan töihin verrattavissa oleva suomalaisen realismin vahva ilmaus, ja se antaa myötälävän kuvan kaskenpolttajien ankarasta elämästä. He näyttävät kokevan kohtalonsa itsestään-selvytyenä, mutta tytön nokisten kasvojen kirkkaansiniset silmät katsovat meitä syttävinä.

Järnefeltin ensimmäiset Kolin maalaukset saivat Helsingissä innostuneen vastaanoton. Koteihin ilmestyi jäljennöksiä niistä, ja maalauskirjasta valmistettiin myös koulatauluja. Yksi suuri ja tyyliteltympi versio sai myöhemmin näkyvän paikan Eliel Saa-

Eero Järnefelt, Koli, Järvenpää Taidemuseo

risen suunnittelemalla Helsingin rautatieasemalla, joka avattiin 1914. Asema on joutunut nykyajan kaupallisuuden hamppaisiin, mutta Koli-fresko on edelleenkin nähtävissä siellä, nyt Burger Kingin ravintolasalissa.

Valokuvaaja Into Konrad Inha kävi Kolilla ensimmäisen kerran vuonna 1893. Kaksi vuotta myöhemmin hän palasi sinne Järnefeltin seurassa ottamaan valokuvia teokseensa *Suomi kuvissa*. Inha kirjoitti myös eri puolille Suomea tekemistään matkoista, ja hänen kertomuksensa ja valokuvansa muodostivat eräänlainen yleiskatsauksen suomalaisista maisemista. Inhan valokuvista tuli pitkäksi aikaa suomalaisen maiseman perikuvia ja myös kiintopisteitä seurattaessa maiseman muuttumista. Ennen kaikkea hänen valo-

kuviansa ja Järnefeltin maalausten ansiosista Kolista tuli yhä enenevässä määrin suo-

Venny Soldan-Brofeldt, Aan het strand | Rannalla, Järvenpää Taidemuseo

De eerste Koli-schilderijen van Järnefelt kregen bij terugkeer in Helsinki veel respons. Reproducties ervan verschenen bij mensen thuis en op scholen verschenen ze als schoolplaat. Een grote en wat meer gestileerde versie zou een prominente plek krijgen in het treinstation van Helsinki van Eliel Saarinen, dat in 1914 de deuren opende. Dit station is inmiddels zoals overal ten prooi gevallen aan de hedendaagse commercie, maar het Koli-landschap is er nog steeds te zien, in het restaurant, nu een Burger King.

De fotograaf Into Konrad Inha was in 1893 voor het eerst bij Koli, waar hij twee jaar later samen met Järnefelt naar terugkeerde om foto's te maken voor zijn boek *Suomi kuvissa* (Finland in foto's). Inha schreef ook over zijn reizen door de Finland en hij maakte met zijn verhalen en foto's een soort standaardoverzicht van de Finse landschappen.

malainen kansallisimaisema, suomalaisen identiteetin arkkityyppinen kuva.

Nuori Suomi

Jälkikäteen katsottuna Karjalan maisemien suuri merkitys suomalaiselle identiteetille on jossain määrin hämmästyttävä. Alankomaihin heijastettuna se olisi sama kuin alankomaalaisten identiteetin etsiminen Achterhoekista. Se, että suomalaisista identiteettiä etsittiin pohjoisen ja idän suunnasta, oli kuitenkin itsestään selvää: like suuntautui pois lännen ja etelän kulttuurista ja kaupungeista, pois ensin Ruotsin ja sitten Venäjän vaikutuspiiristä. Ominta omaa etsittiin sieltä, missä ulkoinen, painostava vaikutus oli vähäisintä. 1900-luvun lopulla elettiin ensimmäistä sortokautta, tsaari Nikolai II:n vallan aiakaista voimistuvan venäläistämisen aikaa. Kautta leimasivat Suomen postilaitoksen korvaaminen venäläisellä, säänölliset ko-

Zijn foto's zouden lange tijd als referentie van het Finse landschap werken, en als ijkpunt van de veranderingen ervan. Het is vooral door deze foto's en door de schilderijen van Järnefelt dat Koli steeds meer de status van nationaal Fins landschap kreeg, een archetypisch beeld van de Finse identiteit.

Jong Finland

Terugkijkend, vanaf enige afstand bezien, is de grote rol van het Karelische landschap voor de Finse identiteit enigszins wonderlijk. Geprojecteerd op Nederland zou het zijn alsof de Nederlandse identiteit wordt gezocht in de Achterhoek. Dat de zoektocht naar de Finse identiteit noorden oostwaarts leidde, sprak indertijd toch vanzelf: het was een beweging weg van de cultuur en de steden van het westen en het zuiden, weg van de invloedssfeer van achtereenvolgens Zweden en Rusland. De eigenheid werd gezocht waar de

tietissät, pidätystiset ja vapaan lehdistön kahlitseminen, sikäli kuin sitä enää ylipäättää oli. Venäjän sortotoimet synnyttivät vuoden 1900 vaiheilla kasvavaa vastarintaa etenkin opiskelijoiden ja taiteilijoiden keskuudessa. Nuoret edistykselliset liberalit olivat muodostaneet *Nuori Suomi*-ryhmän, joka perusti myös *Päivälehden*, Helsingin Sanomien edeltäjän. Kirjailijat ja toimittajat joutuivat tasapainottelemaan sallitun ja kielletyn julkaisutoiminnan rajalla.

Juhani Aho

Juhani Aho, yksi Nuoren Suomen kirjailijoista, etsi Karjalasta esikristillisen kulttuurin viimeisiä jäänteitä. Hän halusi tunkeutua Suomen kulttuurin ja taruston alkulähteille. Tämä ilmenee etenkin hänen romaanistaan *Punu* (1897), joka kertoo paikanuuden ja kristinuskon taistelusta Karjalan saloilla. Nämä Panu edustaa vanhaa

onderdrukkende invloed van buitenaf het minst aanwezig was.

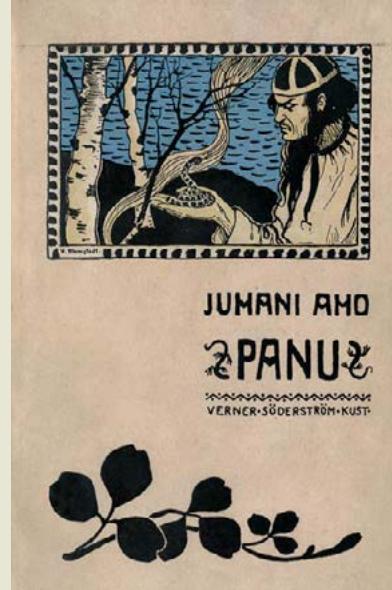
Eind 19^e eeuw was de tijd van de eerste *sortokausi*, de toenemende Russificatie onder tsaar Nicolaas II. Het autonome Finse postsysteem was vervangen door het Russische, er waren regelmatig huiszoeken, arrestaties en verbanningen en de vrije pers, voor zover daar nog sprake van was, werd steeds verder ingeperkt. De Russische represie riep rond 1900 steeds meer tegenkrachten op, vooral onder studenten en kunstenaars. Veel van de jonge progressief-liberalen hadden zich verzameld in de groep *Nuori Suomi* (Jong Finland), die ook startte met de krant *Päivälehti* (voorloper van Helsingin Sanomat). Het was voor schrijvers en journalisten moeilijk balanceren op de grens van wat wel en wat niet gepubliceerd mocht worden.

Juhani Aho

Juhani Aho, een van de schrijvers van *Nuori Suomi*, zocht in Karelië de laatste uitingen van de voorchristelijke cultuur. Hij wilde doordringen tot de oorsprong van de Finse cultuur en verhalen. Dit komt in zijn werk vooral tot uiting in zijn roman *Punu* (1897), die gaat over de strijd tussen

Juhani Aho
(foto SKS Literatuurarchief | kuva SKS Kirjallisuusarkisto)

De cover van Juhani Aho's 'Punu'. | Juhani Ahon Panun kansi.

šamanismia. Romaaniin perustuva näytelmä esitettiin vuonna 1903 Kansallisteatterissa, ja lavastus oli Eero Järnefeltin ja Pekka Halosen suunnittelemassa ja puvustus Venny Soldan-Brofeldtin. Venny Soldan-Brofeldt palasi Kolille vasta paljon myöhemmin, vuonna 1936, etsiessään kuvaspuikkoja Ahon suosituun *Juha*-romaanin filmausta varten.

Artikkelin jatko-osa Sibeliuksesta Karjalassa ilmestyy seuraavassa Aviisissa.

Huomautus käänöksestä: Gallen-Kallelan ja Järnefeltin sitaatiit eivät ole alkuperäisiä vaan ne on suomennettu hollannista ja englannista.

Daniël Loos

Juha (film uit 1937) | Juha (vuoden 1937 elokuva)

heidendom en christendom in de wildernis van Karelië. De ziener Panu staat hierbij voor het oude sjamanisme. Deze roman zou in 1903 in het Nationaal Theater in Helsinki als toneelstuk worden gebracht met decors van Eero Järnefelt en Pekka Halonen en kostuums van Venny Soldan-Brofeldt. Pas veel later, in 1936, zou Venny Soldan-Brofeldt Koli weer bezoeken, op zoek naar locaties voor Aho's succesvolle werk *Juha*, dat er toen werd verfilmd.

Eero Järnefelt, Landschap bij Koli | Maisema Kolilta, 1930, Kunstmuseum Kuopio | Kuopion Taidemuseo

44

Vervolg van dit artikel, over Sibelius in Karelië, in de volgende Aviisi.

Daniël Loos

Literatuur | Kirjallisuus

- Jackson, David & Wageman, Patty (red.), 2006. Akseli Gallen-Kallela – De magie van Finland, NAI Uitgevers
- Häyrynen, Maunu, 2004. *A periphery lost: the representation of Karelia in Finnish national landscape imagery*. Fennia 182: 1, pp. 23–32. Helsinki
- Mäkelä, Tomi, 2007. *Jean Sibelius. „Poesie in der Luft“*, Wiesbaden

¹ "Before it can ever be the repose for the senses, landscape is the work of the mind. Its scenery is built up as much from strata of memory as from layers of rock." Schama S., 1995, Landscape and Memory, p. 6-7

finntra waalwijk b.v.

AUTOTRANSPORT KULJETUKSET

VOOR PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN

koel en vries
verwarmd
stuks- en pallets
verhuizingen

YKSITYISILLE JA YRITYKSILLE

kylmä ja pakaste
lämpö
paketit ja paletit
muutot

NEDERLAND - FINLAND

afhalen en bestellen in
de gehele BENELUX

FINLAND - NEDERLAND

noudot ja toimitukset
BENELUX-maissa

elke week groupagedienst
af Waalwijk

joka viikko kappaletavaralähtöjä
Waalwijkistä

Keurweg 4, 5145NX Waalwijk – Postbus 450, 5140AL Waalwijk
Telefoon +31(0)416 – 561442, Fax +31(0)416 – 561440, e-mail info@finntra.nl

VDM Webshop

- Moderne glaskunst
- Elandleer

Kijk onder agenda voor
Beurzen en Fairs.
Bestellen via de website.

www.vdm-glaskunst.nl

www.elandleer.nl

100 jaar Finse Jäger

Van Padfinder tot Generaal

Achim Jabusch en Rune Frants Het is donderdag 25 februari 1915. Op het spoorwegstation in Lockstedter Lager, 50 km ten noorden van Hamburg, is het druk. Het is een komen en gaan van voornamelijk soldaten. Lockstedter Lager is een van de belangrijkste militaire opleidingsplaatsen in het Duitse keizerrijk. Er komt een nieuwe trein aan uit Hamburg en een groep van 19 mannen rondom de 20 jaar stappen uit de trein. Zij vallen op door hun kleding, dikke winterjassen en bontmutsen. Twee Duitse officieren lopen naar de jongeren die vragend om zich heen kijken. "Wie zijn jullie?" "Wij zijn Finse studenten en komen voor een Padvinderscursus". "Welkom in Lockstedter Lager; wij brengen jullie naar het onderkomen in een van de kazernes." Later

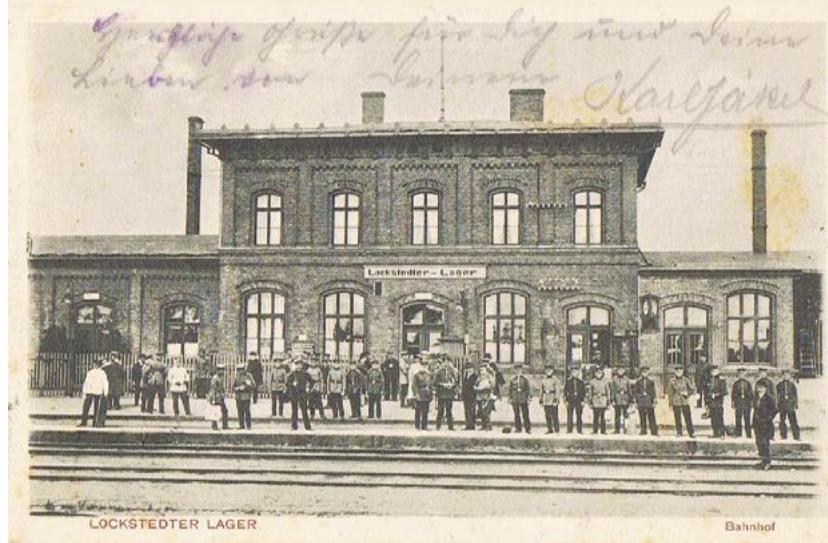
JÄÄKÄRILIIKE 100 v.

Het Jäger embleem. | Jääkärien tunnus

op de dag zullen nog eens 36 vrijwilligers arriveren.

Zo is het waarschijnlijk gegaan 100 jaar geleden toen de eerste Finse jongemannen aankwamen in Lockstedter Lager na een lange reis vanuit Helsinki via Stockholm, Trelleborg, Sassnitz en Hamburg. Ze waren de eerste van ca. 1900 man die

Het station in Lockstedter Lager omstreeks 1915. Hier kwamen de Finse vrijwilligers aan 1915 en 1916. | Lockstedter Lagerin asema vuoden 1900 alussa. Tanne suomalaiset alokaat saapuivat vuosina 1915 ja 1916.

een militaire opleiding zouden volgen. De eerste 200 waren voornamelijk studenten van de universiteit van Helsinki. In een later stadium kwamen ze uit alle lagen van de Finse bevolking, 64% daarvan had Zweeds als moedertaal. Maar... ze hadden allen een gezamenlijke droom; hun

uiterste inspanning leveren voor een onafhankelijk Finland.

Nu, in februari 2015, werd het 100-jarige jubileum van deze Jägers feestelijk gevierd in Hohenlockstedt, de nieuwe naam van Lockstedter Lager. Tijdens de Algemene

100 vuotta suomalaisia jääläkeitä

Partiolaisesta kenraaliksi

On torstai 25. helmikuuta 1915. Lockstedter Lagerin rautatieasemalla, 50 km Hampurista pohjoiseen, on tungosta. Sotilaita tulee ja menee. Lockstedter Lager on yksi tärkeimmistä Saksan keisarikunnan armeijan koulutuspaikoista. Hampurista saapuu uusi juna, josta astuu ulos 19 noin 20-vuotiasta miestä. He erottuvat joukosta vaatteidensa, paksujen talvitakkien ja karvalakkien ansiosta. Nuoret miehet katselevat kysyvästi ympärilleen ja kaksi saksalaista upseeria lähestyy heitä. "Keitä te olette?" "Olemme suomalaisia opiskelijoita ja tulemme partolaisten kurssille". "Tervetuloa Lockstedter Lageriin; viemme teidät majapaikkaanne yhdessä kasarmeista." Myöhemmin päivällä saapuu vielä 36 vapaaehtoista.

Nämä todennäköisesti tapahtui 100 vuotta sitten, kun ensimmäinen nuorten suomalaismiesten ryhmä saapui Lockstedter Lageriin pitkän matkan jälkeen. Reitti kulki Helsingistä Tukholman, Trelleborgin, Sassnitzin ja Hampurin kautta. He olivat ensimmäiset noin 1900 miehestä, jotka saivat sotilaskoulutuksen Saksassa. Ensimmäiset 200 olivat etupäässä opiskelijoita Helsingin yliopistosta. Myöhemmässä vaiheessa heitä tuli kaikista väestöryhmistä, 64 prosentilla oli äidinkielenä ruotsi. Heillä kaikilla oli kuitenkin yhteinen unelma: antaa paras mahdollinen panos itsenäisen Suomen saavuttamiseksi.

Helmikuussa 2015 vietettiin näiden jäälärien 100-vuotisjuhlaa Hohenlockstedtsa, joka on Lockstedter Lagerin nykyinen nimi. Alankomaat-Suomi Yhdistyksen vuosikokouksessa Verein für Kultur & Geschichte von Hohenlockstedt Yhdistyksen puheenjohtaja Achim Jabusch luennoi aiheesta. Wasserturmin museossa on pysyvä näytely suomalaisista jääläkeistä. Se on vierailun arvoinen, ja etenkin autolla Suomeen matkustaville mielenkiintoinen pysähdyspaikka.

Alla olevalla kirjoituksella haluamme kertoa nykyhetkestä ja menneisyydestä kiitoksenosoituksena tälle pienelle isän-

27 februari 2015. De herinneringsmars van het station en de Finnische Allee naar kazerne M1 waar de eerste rekruten zouden verblijven. | 27.2.2015. Juhlakulkue kasarmille, jossa ensimmäiset alokaat majailivat.

De drie broers van Jussi Sihvo (vlnr): Sam, Aarne en Ilmari tijdens de opleiding. | Jussi Sihvon kolme veljestä (v/o): Sam, Aarne ja Ilmari koulutuksen aikana.

Ledenvergadering van de Vereniging Nederland-Finland werd hierover een lezing gegeven door dhr. Achim Jabusch, voorzitter van de Verein für Kultur & Geschichte von Hohenlockstedt. In het Museum Was-

Jussi Sihvo, de vader van Sami Sihvo. | Jussi Sihvo, Sami Sihvon isä.

serturm is een vaste tentoonstelling over de Finse Jagers, dat een bezoek meer dan waard is en in het bijzonder als u met de auto onderweg bent naar Finland een interessante tussenstop.

Hieronder willen wij het heden en het verleden belichten als een dankbetuiging aan deze kleine groep patriotten die een doorslaggevende rol hebben gespeeld bij het verkrijgen en behouden van de Finse onafhankelijkheid.

2015. Jubileumwandeling

Vrijdagochtend 27 februari verzamelen zich de gasten op het voormalige spoorwegstation voor een jubileumtocht van het station naar de kazernes. De spoorlijn is er al lang niet meer, maar het stationsgebouw staat er nog en is verbouwd tot appartementen. Onder de talrijke gasten bevindt zich ook generaal Sami Sihvo. Zijn vader Jussi, en oom Aarne hoorden bij de eerste groep 'padvin-

2015. Juhlakävely

Perjantainaamuna 27. helmikuuta vieraat kokoontuvat entiselle rautatieasemalle juhlakulketta varten. Reitti kulkee asemalta kasarmeille. Rautatietä ei ole ollut pitkiin aikoihin, mutta asemarakennus on yhä paikallaan ja on muutettu asunnoiksi. Lukuisen vieraiden joukossa on myös kenraali Sami Sihvo. Hänen isänsä Jussi ja setänsä Aarne kuuluivat ensimmäiseen 'partiolaisten' ryhmään. Myöhemmin Lockstedter Lageriin tuli vielä kaksi setää ja serkkua. Kaikki kuusi Sihvoa saivat tärkeitä sotilaallisia tehtäviä, ei vain sisällissodan ja talvi- ja jatkosodan vaan myös rauhan aikana. Aarne Sihvo oli esim. Suomen puolustusvoimien komentaja vuosina 1926-33 ja 1946-53.

Sami Sihvo kävelee nyt perinneyhdistyksen puheenjohtajan Achim Jabuschin kanssa saman reitin kuin hänen isänsä 100 vuotta sitten. Paljon on muuttunut, mutta paljon

Kranslegging ceremonie bij het Jägermonument aan de Finnische Allee. | Seppeleenlasku jääkäri-muistomerkille Finnische Allee-kadun varrella.

Sami Sihvo (rechts) en Gustav Hägglund, Commandeur van de Finse Strijdkrachten 1994-2001 bij de kranslegging. | Sami Sihvo (oik) ja Gustav Hägglund, Suomen Sotavoimien komentaja 1994-2001, seppeleenlaskuseremoniaassa.

ders'. Later zouden nog twee ooms en twee neven naar Lockstedter Lager komen. Alle zes Sihvo's zouden belangrijke militaire functies vervullen, niet alleen tijdens de Vrijheidsoorlog en de Winter- en Vervolgoorlog, maar ook in vredestijd. Zo was Aarne Sihvo commandant van de Finse strijdkrachten van 1926-33 en van 1946-53.

Toisessa kerroksessa on säilytetty yksi makuusali. Tässä salissa Jussi ehkä vietti ensimmäisen yönä.

Jussin upseerikoulutukseen sisältyi monia jännittäviä ja vaarallisia vaiheita. Jo elokuussa 1915 hänet lähetettiin synnyinsiedulleen Karjalaa perustamaan rekryointiorjansuus. Hän oli erittäin sopiva tehtävään, koska hänen ja hänen koko perheensä juuret olivat Karjalassa. Melkein heti Lockstedter Lageriin palattuaan hänet lähetettiin huhtikuussa 1916 yhdessä ystävänsä Konrad Laaksosen kanssa taas Suomeen, ny perustamaan salaista pakoreittiä Merenkurkun yli Vaasan ja Uumajan välille. He kuljettivat salassa pienillä veneillä nuoria alokkaita Ruotsiin ja paluumatkalla Saksasta takaisin palaavia jääkäreitä erilaisia salaisia operaatioita varten. Lokakuussa 1917 hän oli vastaanottamassa Vaasan poh-

Sami Sihvo loopt nu samen met Achim Jäbusch, voorzitter van de Traditievereniging, dezelfde route als zijn vader 100 jaar geleden. Veel is er veranderd, maar veel is nogenog hetzelfde gebleven. Het garnizoens Lockstedter Lager is allang gesloten, maar veel van de oorspronkelijke gebouwen staan er nog en worden goed onderhouden door de Arthur Boskamp-Stiftung en de Traditievereniging. De straatnamen zijn ook soms veranderd. Een eindje bij het station van daan, komen de gasten aangewandeld bij de Finnische Allee, vroeger Gravelotte Straße genaamd. Het hekwerk is er niet meer, maar een wachthuisje staat bij het museum als herinnering. De naamsverandering is een duidelijke uiting hoe positief men terugdenkt aan deze periode. De Finnische Allee zou in Finland kunnen liggen. De bomen aan weerszijden zijn berken met fraaie witte stammen. Aan de rechter zijde staat een rij rode bakstenen gebouwen – oude kazernes. De optocht draait tussen de gebouwen door

joispuolen saaristossa ss Equityä, joka kuljetti suurta salaista aselastia.

Joulukuussa 1917 hän sai tehtäväkseen laatia pakoreitin Turun ja Viron länsirannikolla sijaitsevan suuren saaren, Hiiidenmaan (Hiiumaa) vällielle. Tarkoituksena oli ehkä salakuljettaa jääkäreitä Baltian maista Suomeen. Kansainvälisen tapaturmien vuoksi tätä reittiä ei koskaan käytetty. Lopulta Jussi saapui jääkärien pääjoukon kanssa Vaasaan 25. helmikuuta 1918, päivällen kolme vuotta Lockstedter Lageriin saapumisensa jälkeen.

Kuinka kaikki alkoi? Alla on lyhyt katsaus (lyksityiskohtia löytyy myös artikkelistä, joka julkaistiin Aviisissa 2013-3).

Vuodesta 1890 Suomen venäläistäminen alkoi tsaari Nikolai II:n alaisuudessa saada yhä jyrkempiä muotoja ja Suomea uhkasi liittäminen Venäjään. Vuonna 1899 hollan-

en komt bij de hoofdingang aan. Op de muur staat met grote letters M1 (Massivbaracke 1). Hier kwamen Jussi Sihvo en zijn kameraden aan op 25 februari 1915. M1 zou hun onderkomen zijn tijdens de opleiding. Op de tweede verdieping is een van de slaapzalen bewaard gebleven. In deze zaal bracht Jussi wellicht zijn eerste nacht door.

Jussi's opleiding tot officier kende meerdere spannende en gevaarlijke episodes. Al in augustus 1915 werd hij naar zijn geboorte-streek in het Finse Karelië gestuurd om een rekruteringsorganisatie op te zetten. Hij was hiervoor uitermate geschikt omdat hij, zoals zijn hele familie, zijn wortels hier had. Net weer terug in Lockstedter Lager werd hij in april 1916, samen met zijn vriend Konrad Laaksonen, weer teruggestuurd naar Finland, nu om een geheime vluchtroute over de Merenkurkkutussen Vaasa en Umeå op te zetten. In kleine boten vervoerden zij in het diepste geheim jonge rekruten naar Zweden

tilaisen professorin Willem van der Vlugtin johtama valtuuskunta toimitti tsaariille kansainvälisen vetoomuksen nimeltään Pro Finlandia. Tsaari kieltytti kuitenkin vastaanottamasta vetoomusta. Monille suomalaisille varmistui nyt, että vapaus voitaisiin saavuttaa vain taistelimalla ja vapautusliikkeitä syntyi salassa. Syksyllä 1914 Helsingin yliopiston opiskelejä kokoontui yhteen laatimaan suunnitelmia sotilaallisen ydinjoukon kouluttamiseksi. Ensin ajateltiin pyytää apua Ruotsista, Tanskasta tai Englannista, mutta kukaan ei uskaltanut – Suomihan kuului Venäjään ja ensimmäinen maailmasota oli puhjennut. Katse suuntautui Saksaan, joka oli jo sodassa Venäjän kanssa.

Pitkällisten neuvottelujen jälkeen kauan odottettu sähke Berliinistä saapui 27. tammikuuta 1915. Lockstedter Lageriin toivotettiin tervetulleeksi 200 hyvän taus-

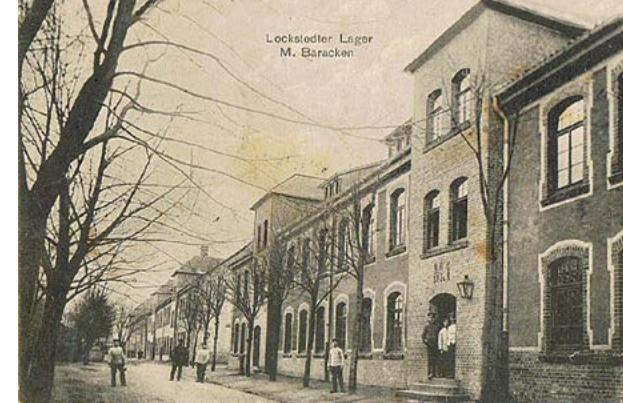
en op de terugweg namen ze uit Duitsland terugkerende Jagers mee voor verschillende geheime opdrachten. In oktober 1917 was hij betrokken bij de ontvangst van de ss Equity in de archipel ten noorden van Vaasa met een grote geheime wapenzending.

In december 1917 kreeg hij opdracht een vluchtroute op te zetten tussen Turku en Hiidenmaa (Hiiumaa), een van de grote eilanden ten westen van Estland; wellicht met de bedoeling Jagers uit de Baltische staten naar Finland te smokkelen. Gezien de internationale gebeurtenissen werd deze route nooit in gebruik genomen. Uiteindelijk arriveerde Jussi met de hoofdmacht van de Jagers in Vaasa op 25 februari 1918, op de dag af 3 jaar na zijn aankomst in Lockstedter Lager.

Hoe is dit allemaal begonnen? Een korte terugblik. (Voor details verwijzen wij ook naar een eerder artikel in Aviisi 2013-3). Vanaf 1890 nam, onder tsaar Nicolaas II,

tan omaavaa nuorta miestä sotilaalliseen koulutukseen, mutta tätä suomalaisille ja saksalaisille vaarallista operaatiota varten tarvittiin peitenimi. Yhteistyö Venäjän vihollisen kanssa tarkoitti maanpetosta, josta sai kuolemanrangaistuksen. Useat nuoret miehet lähtivät matkaan kertomatta siitä ensin perheilleen tai ystävilleen suojeleakseen heitä. Myöhemmin 16-40-vuotiaiden miesten oli kuitenkin mahdotonta saada passia. Alokkaiden saamisen turvaamiseksi kehitettiin monimutkaisia ja hengenvaarallisia salakuljetusreittejä.

Alussa pienen suomalaisen alokkaiden ryhmän läsnäolo oli suuri salaisuus. Koulutus tapahtui peitenimellä 'Partiolaiskurssi', mikä sovi hyvin, koska kouluttaja majuri Maximilian Bayer oli eräs Saksan partiolikkeen perustajista. Kenraali von Bonin oli antanut kanttiini 7:n omistajalle Mia Bögelle tehtäväksi varata sali partio-

Kazerne M1, onderkomen van de eerste rekruten. | Kasarmi M1, ensimmäisten alokkaiden majapaikka.

de russificatie steeds grimmiger vormen aan en Finland dreigde volledig geïntegreerd te raken bij Rusland. Een internationale petitie, Pro Finlandia genaamd, werd in 1899 aangeboden aan de tsaar door een deputatie onder leiding van de Nederlandse professor Willem van der Vlugt. De tsaar weigerde echter de petitie in ontvangst te nemen.

Een van de slaapzalen in M1 in originele staat. Hier sliepen rekruten zoals Jussi Sihvo en vele andere jonge Finnen in stapelbedden. Velen van hen werden later beroemde generals in het Finse leger. | Yksi makuusaleista alkuperäisessä tilassa. Täällä nukkuvat alokkaat, kuten Jussi Sihvo ja monet muut nuoret suomalaiset kerrossäugissä. Monista heistä tuli myöhemmin kuuluisia kenraaleita Suomen armeijassa.

laisille, joille tarjottaisiin siellä ensimmäinen ateria. Ravintola 'Zum Kühlen Grunde' on yhä toiminnessa, ja sitä hoitaa tyttärenytär. Miehet eivät saaneet puhua suo-

Kantine 7, tegenwoordig 'Zum Kühlen Grunde'. Hier konden de eersten vrijwilligers hun maaltijden nuttigen. De toenmalige eigenaar, Mia Böge, was een echte moeder voor de Finnen. De huidige eigenaar is uit de derde generatie. | Kantiini 7, nykyään Zum Kühlen Grunde. Täällä partiolaiset saivat ensimmäisen ateriansa. Silloinen omistaja Mia Böge oli oikea äiti nuorille suomalaisille. Nykyään hänen tytären tyttärentyttärenä hoitaa ravintolaa.

Voor veel Finnen stond nu vast dat de vrijheid nog slechts door strijd teruggevonden kon worden en in het geheim

mea majapaikkansa ulkopuolella. Marssien in Lockstedter Lagerista harjoitusalueelle piti tapahtua täydessä hiljaisuudessa. Aluksi vapaaehtoiset saivat poistua majapaikastaan van saksalaisten upseerien saattamina ja Kielissä tai Hampurissa käytti vain satunnaisesti. Ensimmäisen kuuden viikon jälkeen salassapitoa lievennettiin vähän ja miehet saivat käydä viikonloppuisin lähistön pikkukaupunkien ja kylien kahviloissa ja ravintoloissa. Näistä kahviloista ja ravintoloista tuli hyvin tärkeitä suomalaisten elämäässä. Niissä he saivat vaihtaa uutisia ja kokemuksia ja mikä tärkeintä – järjestää kirjeevaihdon kotirintaman kanssa. Sen piti tapahtua välittäjien (peitehenkilöiden) kautta. Ravintola Lohmühlen ja kahvila Schüttin omistajien tytäret olivat rakastettuja valopilkkuja. Ensimmäisen neljän viikon kuluttua suomalaisille alkoi levoton ja epävarma aika.

ontstonden er vrijheidsbewegingen. In de herfst van 1914 kwamen studenten bij de universiteit van Helsinki bij elkaar om plannen te smeden voor het opleiden van een militaire kerngroep. Eerst werd gedacht aan hulp uit Zweden, Denemarken of Engeland, maar niemand durfde dit aan – Finland hoorde immers bij Rusland en inmiddels was de Eerste Wereldoorlog uitgebroken. De ogen vielen op Duitsland, dat ook al in oorlog met Rusland was.

Na lange onderhandelingen kwam op 27 januari 1915 het lang verwachte telegram uit Berlijn. 200 jonge mannen van goede afkomst waren welkom in Lockstedter Lager voor een militaire opleiding, maar er was wel een dekmantel nodig voor deze, voor de Finnen en Duitsers gevaarlijke onderneming. Samenwerking met de vijand van Rusland was hoogverraad, waar de doodstraf op stond. Vaak zijn de jongens vertrokken zonder eerst familie of vrien-

He eivät aina tienneet, kuinka koulutus jatkisi: lopetettaisiinko se vai ei? Vuoden 1915 heinäkuun puolivälissä Saksan keisari teki päätöksen kurssin lopettamisesta. Pian kuitenkin muuttunut sotilaallinen ja poliittinen tilanne sai aikaan päätöksen purkamisen.

Neuvotteluja käytiin ja 28. elokuuta 1915 allekirjoitettiin keisarillinen päätös, jonka perusteella suomalaiset saivat aloittaa oikean sotilaskoulunksen, mutta samalla heistä piti tulla Saksan armeijan sotilaita. Tätä koulutusta jatkettaisiin ATL:ssä (Ausbildungstruppe Lockstedt). Sovittiin 2000 sotilaan koulutuksesta. Useimmiten tämä oli ilouutinen, mutta myös uutinen, jolla oli kauaskantoisia oikeudellisia ja moraalisia seuraauksia.

Kuninkaallinen preussilainen 27. jäälä-pataljoona perustettiin 16. toukokuuta 1916. Voivatko jääläiset nyt palata Suomeen? Tosiasia oli, että he olivat nyt sak-

den te informeren om ze zo te beschermen. Later werd het echter onmogelijk voor mannen in de leeftijd van 16-40 jaar een pas te verkrijgen. Om de aanvoer van rekruten te garanderen werden ingewikkelde en levensgevaarlijke smokkelroutes bedacht.

In het begin was de aanwezigheid van de kleine groep Finse rekruten een groot geheim. De opleiding vond plaats onder de naam 'Padvindercursus', wat goed paste bij de opleider majoor Maximilian Bayer, een van de oprichters van de Duitse padvindersbeweging. De commandant generaal von Bonin had de eigenaar van Kantine 7, Mia Böge, opdracht gegeven een zaaltje te reserveren voor de padvinders, die hier hun eerste maaltijden zouden krijgen. Het restaurant 'Zum Kühlen Grunde' bestaat nog, met de achterkleindochter als uitbater. Ze mochten onderling geen Fins spreken buiten hun eigen onderko-

salaisia sotilaita. Vaikean itärintamalla Latviassa vuosina 1916-17 vietetyn ajan jälkeen tuli tammikuussa 1918 viesti, että jääläiset saivat palata Suomeen. Nämä päätyivät koulutus Lockstedter Lagerissa. Suomi oli julistanut itsenäisyytensä 6. joulukuuta 1917 ja poliittinen ja sosiaalinen tilanne maassa oli epävakaata.

Jäälärien laivaus alkoi Libauun satamassa 13. helmikuuta 1918. Helmikuun 25. pääväenä, päivällen kolmen vuoden kuluttua siitä, kun ensimmäiset vapaaehtoiset astuivat junasta, jääläiset saivat taas astua Suomen maaperälle Vaasassa, jossa pidettiin suuri tervetulaisparaati 26. helmikuuta. Jääläiset halusivat muodostaa oman eliittijoukon vapaus sodassa, joka oli puhjennut. Puolustusvoimien komentaja Mannerheim oli kuitenkin täysin toista mieltä. Hänen mielestään hyvin koulutettujen upseereiden ja sotilaiden piti muodostaa

Familie Lohmühle. De dochter links was een van de belangrijkste contactpersonen voor de Jagers. | Perhe Lohmühle. Vasemmalta näkyvällä tyttärenä oli tärkeä rooli jäälärien yhteyshenkilönä.

men. De marsen door Lockstedter Lager naar de oefenterreinen moesten plaatsvinden onder volledig stilzwijgen. In het begin mochten de vrijwilligers hun onderkomen alleen verlaten onder begeleiding van Duitse officieren en werd er slechts sporadisch een bezoek afgelegd naar Kiel of Hamburg. Na de eerste zes

Machinegeweer oefening. | Konekivääriharjoitus.

Suomen uuden armeijan selkäranga. Nämä myös tapahtui ja jääläiset näyttelivät merkittävä osaa vapaus sodassa, joka muutti veriseksi kansalaissodaksi. Huomauttamisen arvoista on, että sen jälkeen he muodosivat Suomen armeijan

weken werd de geheimhouding wat minder en mochten ze in het weekend cafés en restaurants en zelfs nabij liggende kleine steden en dorpen bezoeken.

De cafés en restaurants werden zeer belangrijk in het leven van de Finnen. Hier konden ze nieuws en ervaringen uitwisselen en, heel belangrijk, briefwisselingen met het thuisfront regelen. Dit moest via tussenpersonen (dekmantels) gebeuren. De dochters van de eigenaren van het restaurant Lohmühle en café Schütt waren geliefde lichtpunten.

Na afloop van de eerste 4 weken begon voor de Finnen een onrustige tijd, een tijd van onzekerheid, vaak wisten zij niet hoe het met de opleiding verder zou gaan: wordt de cursus opgeheven of niet? Medio juli 1915 werd door de Duitse keizer het besluit genomen, de cursus te beëindigen. Maar al snel zorgde de veranderde

militaire en politieke situatie voor het terugdraaien van deze beslissing.

Er werd onderhandeld en op 28 augustus 1915 werd een keizerlijk besluit ondertekend, waardoor de Finnen een echte militaire opleiding konden volgen, maar tegelijk soldaat moesten worden in het Duitse leger. De opleiding zou verder gaan in het ATL (Ausbildungstruppe Lockstedt). Afgesproken werd dat er 2000 man opgeleid zouden worden. Voor de meesten was dit een vreugdebericht, maar ook een bericht met verreikende juridische en morele consequenties.

Op 16 mei 1916 werd het Koninklijke Pruisische Jägerbataljon 27 gevormd. Konden de Jägers nu terug naar Finland? Feit was dat ze nu Duitse soldaten waren. Na een moeilijke tijd aan het oostfront in Letland van 1916-17, kwam in januari 1918 het bericht dat de Jägers terug kondenkeren

naar Finland. Hierdoor eindigde de opleiding in Lockstedter Lager. Op 6 december 1917 had Finland haar onafhankelijkheid uitgeroepen en de politieke en sociale situatie thuis was instabiel.

Op 13 februari 1918 begon de verscheping van het grootste gedeelte van de Jägers vanuit de haven in Libau. Op 25 februari 1918, precies 3 jaar nadat de eerste vrijwilligers uit de trein stapten, konden de Jägers weer vaste voet zetten op Fins grond in Vaasa, waar op 26 februari een grootse welkomstparade werd gehouden. De Jägers wilden een eigen elitekorps vormen in de vrijheidsstrijd die inmiddels was uitgebroken. De Finse opperbevelhebber Mannerheim, was het hiermee echter volledig oneens. Hij was van mening dat de goed opgeleide officieren en soldaten de ruggengraat moesten vormen van het jonge Finse leger. Zo is het ook gegaan en de Jägers hebben een doorslaggevende

rol gespeeld in de Vrijheidsoorlog, die ontstaarde in een bloedige burgeroorlog. Belangrijk om te vermelden is dat ze daarna de kern van het Finse leger zouden vormen tot en met de oorlogen van 1939-44. Meer dan 800 Finse officieren en 49 generalen kwamen voort uit het Jägerbataljon 27. De laatste Jäger, Väinö Valve, overleed in 1995.

Achim Jabusch en Rune Frants

Met dank aan: Jääkärisäätiö, Sami Sihvo, Kari Talvitie, Paavo Mikkonen.

Wilt u meer weten?

In het Finse Kortesjärvi kunt u een bezoek brengen aan het Nationale Jägers Museum. www.kauhava.fi/palvelut/kulttuuri/museot/suomen_jaakarimuseo

www.museum-hohenlockstedt.de

Youtube: Jääkärit 100 vuotta

Een gedeelte van het Koninklijke Pruisische Jägerbataljon 27. | Osa kuninkaallisesta preussilaisesta 27. jäälripataljoonasta.

54

ytimen vuosien 1939-44 sotiin asti ja niiden aikana. Yli 800 suomalaista upseeria ja 49 kenraalia tuli 27:stä jäälripataljoonasta. Viimeinen jäälki Väinö Valve kuoli vuonna 1995.

Achim Jabusch ja Rune Frants
Käännös: Mia Uusitalo

Kiittäen: Jääkärisäätiö, Sami Sihvo, Kari Talvitie, Paavo Mikkonen.

Haluatko lisätietoa?

Kortesjärvellä voit vierailla kansallisessa jäälripataljoonasta. www.kauhava.fi/palvelut/kulttuuri/museot/suomen_jaakarimuseo

www.museum-hohenlockstedt.de

Youtube: Jääkärit 100 vuotta

avilis 3

KESÄKUU JUNI 2015

55

Het Finse Geluk

Jaana
Siltasalmi

Ik zat met mijn rug tegen de boomstam aangedrukt terwijl het om me heen onweerde, stormde en goot van de regen. Als ik een been of een arm uitstak was het in een mum van tijd doorwekt. Precies die ene vierkante meter waar ik in zat bleef droog. Ik voelde me opperst gelukkig. Dit heb ik weer, hé. Het Finse Geluk!

Wat vooraf ging. Ik was van plan om een wandeling te maken in het natuurgebied bij ons in de buurt. Ik vertrok in zonneschijn, het beloofde een geweldige wandeling te worden. Het weerbericht had ik niet gezien, anders had ik geweten dat er "gevaarlijk weer, code oranje" aan zat te komen. Toen ik in het open gebied aankwam verzamelde de code oranje zich in de vorm van dreigende wolken aan de horizon. Het onweer begon al te rommelen. Alle aanwezigen haastten zich weg.

Ik had geen zin om te gaan. Gewoon geen zin. En daar ik (bijna) nooit iets doe waar ik geen zin in heb bleef ik. Ik moet zeggen dat ik enorm van onweer en storm houd en graag buiten ben als het zo ver is. Maar zelfs voor mij was het gebied wel erg onbeschut. Ik zou nat regenen en misschien wel in gevaar komen met dreigende bliksemslagen. Misschien zou het wel mijn dood betekenen. Maar ik bleef.

Ik dacht: ik zoek wel een plek om te schuilen. En maakte me verder geen zorgen. Een beetje avontuur in het gezapige leven van alle dag kan geen kwaad, dacht ik. Het was warm. Nat regenen is niet leuk, maar ik zou het overleven. Desnoods zou ik op de bodem van een sloot moeten schuilen voor de bliksem slag. Als kind had ik geleerd: "in een onweer nooit op een open gebied recht op staan, zoek een sloot en ga liggen".

Ik liep verder over de wei en kwam bij een groepje bomen. Onder aan een dikke, dikke eikenboom, tegen de stam aan, lag een stukje hout waar ik lekker op kon zitten. De stam helde over me heen. Het onweer begon dichterbij te komen. De regen begon te vallen. Steeds harder te vallen. Windstoten, bliksem, alles donker van de regen. Het was rond twee uur in de middag en zo donker als de nacht. Gaaf!

Alleen één kleine plek in het hele gebied was beschut en droog. De plek waar ik zat! Mijn schuilplek. Hoe kan het dat ik precies daar was precies op het moment dat de regen begon? Hoe kan het dat ik zonder één moment zorgen te maken de perfecte schuilplek had gevonden?

Mijn Nederlandse vrienden worden gek als ze met me meegaan naar Finland. Als we ergens zijn met een groep mensen vragen ze: hoelang gaan we hier blijven? Geen idee! Niemand weet precies hoelang we ergens gaan blijven. Of waar we vervolgens naartoe gaan. Het hangt er maar van af hoe het een en ander gaat. Er kan van alles gebeuren. En het zal allemaal goed komen.

Dat vertrouwen heb ik uit Finland meegeomen. Ik volg het leven (meestal) zoals het komt en pas me aan. Ik begeef me (soms) in gevaar zonder precies te weten hoe ik er uit zal komen. En juist als ik dat doe, gewoon de stroom van het leven volg en me geen zorgen maak, gebeuren er de wonderlijkste wonderen. Je zou het dom geluk kunnen noemen. Ik noem het Het Finse Geluk.

Jaana Siltasalmi, Arnhem
De Stoelmassage Specialist
Tuolihierronnan Opettaja

Tilaa ilmainen meridiaanikurssi sivulta
www.tuolihierronta.fi

Bestel een gratis e-boek bij
www.therapeutische-stoelmassage.nl

Tatoeages in Finland en Nederland

Een observatie

Ik ben redelijk oud en misschien niet meer zo erg van deze tijd. Toch probeer ik nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk te begrijpen en, als het even kan, pas ik mij aan. Maar er is een modern verschijnsel waar ik maar niet aan kan wennen en dat is de opvallende toename in het aantal tatoeages, of populair op zijn Engels, tattoos. Dit is het geval bij zowel mannen als vrouwen. Eigenlijk is toename niet de juiste term omdat ik in mijn jeugd, heel lang geleden, nooit iemand heb gezien met tatoeages. Het lijkt een modeverschijnsel te zijn, een nieuwe rage. Wanneer is het precies begonnen? Zo een tien tot twintig jaar geleden? Waarschijnlijk is het geleidelijk aan populairder geworden en viel het in het begin nog niet zo op.

Toch wist ik vroeger wel dat tatoeages bestonden. Het was zover ik mij herinner, iets van zeelieden. Bijvoorbeeld in stripverhalen of tekenfilms zag je wel eens een zeeman met een getatoeëerd anker op zijn borst of arm. Een voorbeeld is Popeye, the sailorman. Maar dit soort rauwe bonken kwam ik vroeger nooit in het echt tegen. Het idee van vrouwen met tatoeages ging indertijd, denk ik, mijn voorstellingsvermogen te boven.

De tekenfilmheld 'Popeye the sailorman', met ankers getatoeëerd op zijn armen.
Piirrosrahmo Kippari-Kalle, ankkurinkuvat tatuointuina käsivarsiinsa.

Tatuoinnit Suomessa ja Alankomaissa

Havaintoja

Olen melko vanha, ja en ehkä enää niin ajan hermolla. Kuitenkin koetaan pysyä kehityksen perässä niin paljon kuin mahdollista, ja jos mahdollista, teen parhaani mukautukseni. Mutta on eräs moderni ilmiö, johon en tunnu tottuvan, ja se on tatuointien kasvava suosio. Ilmiö on havaittavissa sekä miesten että naisten keskuudessa. 'Kasvava' ei ehkä ole oikea termi, sillä minun nuoruudessani, kuan aikaa sitten, en koskaan nähtyn ketään, jolla olisi ollut tatuointi. Tatuoinnit ovat muoti-ilmiö, uusi vilitys. Milloin tämä ilmiö sai alkunsa? Noin kymmenen tai kaksikymmentä vuotta sitten? Luultavasti tatuoinnit yleistyivät vähitellen, niin että aluksi niiden suosiota ei huomannut.

Tiesin kuitenkin tatuinneista jo aikaisemmin. Tietääkseni etenkin merimiehet tapasivat ottaa tatuointeja. Esimerkiksi sarjakuvissa ja piirrettyissä esiintyi merimiehiä, joilla oli ankkuri tatuoinut rintaan tai käsivarteen. Eräs tunnettu esimerkki on Kippari-Kalle. Mutta tällaisiin karkeisiin kavereihin en törmänyt todellisuudessa koskaan. Tuohon aikaan ajatus tatuoidusta naisista olisi mennyt yli ymmärrykseni. Joka tapauksessa, olinpa siitä mitä miettä tahansa, tatuoinnit ovat tulleet jäädäkseen. Niitä ei voi olla huomaamatta etenkään kesäisin, sillä tatuoidut ihmiset pukeutuvat usein kevyesti, esitellen paljon paljasta pintaa. Jostain syystä minusta tuntuu, että tatuointibuumi on Suomessa

Arnold
Pieterse

Maar goed, of ik het wil of niet, ik kan er niet meer om heen. Er is geen ontsnapping meer mogelijk en dat geldt natuurlijk vooral voor de zomer, omdat de getoëerden dan vaak licht gekleed zijn en er veel blote huid in zicht is. Hierbij heb ik op de een of andere manier het gevoel dat de tatoeage hype in Finland nog meer is doorgeslagen dan in Nederland.

Veel jonge vrouwen en meisjes in Finland vertonen zich, tenminste wanneer de temperatuur dat toelaat, in het openbaar in kleding die je in Nederland alleen ziet op de boulevards van Zandvoort of Scheveningen. Of loop ik achter en gaat het in Nederland ook meer die kant op?

Met openbaar bedoel ik in de trein, in de bus, op straat in de stad, in de winkels, enz. Mijn eigen ervaringen in Finland hebben vooral betrekking op de trein tussen Kirkkonummi en Helsinki, waar ik nogal eens mee reis. Speciaal hele korte shorts, die we vroeger 'hotpants' noemden, zijn in de

jopa Alankomaita suurempi.

Suomessa nuoret naiset ja tytöt näyttävät, ainakin lämpötilan sen sallissa, julkisilla paikoilla sellaisissa vaatteissa, joita Alankomaissa näkee vain Zandvoortin ja Scheveningenin rantaclubvardeilla. Vai enkä vain ole pysynyt kehityksessä kärryllä, onko samaa ilmiötä havaittavissa nykyään myös Alankomaissa?

Julkisilla paikoilla tarkoitan junia, bussuja, kaupunkien katuja, kauppoja, jne. Omat havaintoni olen tehnyt Suomessa Kirkkonummen ja Helsingin välä kulkevassa junassa, jolla matkustan paljon. Eritästi erittäin lyhyet shortsit, joita ennen kutsuttiin 'hotpantsiksi', tuntuvat olevan muodissa, yhdistettynä pikkuruisiin t-paitoihin. Kuten arvata saattaa, kun näkyvissä on näin paljon paljasta pintaa, myös tatuoinnit näkyvät, ja se on minusta jotenkin vastenmielistä.

Vähän aikaa sitten näin sataneljävuotiaan

mode, aangevuld met piepkleine T-shirts. Het laat zich raden dat er bij zoveel blootheid veel tatoeages te voorschijn komen, wat voor mij iets afstotelijks heeft. Tot voor kort liep er in het verzorgingshuis van mijn honderdenvier jaar oude Finse schoonvader in Espoo ook een dame rond die rijkelijk was voorzien van dit soort tatoeage tierelantijnen. Het viel de oudjes daar blijkbaar niet meer op. Opvallend is dat het niet-Finse personeel in het verzorgingshuis, dat grotendeels uit heel vriendelijke, zwarte dames uit Afrika bestaat, zich nog geen tatoeages hebben aan laten praten. Zij zijn kennelijk nog niet zo geïntegreerd in het hoog ontwikkelde Finland. Gek eigenlijk, deze schaars geklede Finse vrouwen in openbare gelegenheden. Ook Finse mannen vertonen zich 's zomers vaker met korte broek en ontbloot bovenlijf dan in Nederland het geval is, tenminste dat is mijn indruk. Soms verschijnen ze zelfs zonder hemd in een supermarkt. Te-

suomalaisen appiukkoni vanhainkodissa Espoossa naisen, joka oli erittäin runsalla käellä koristeltu. Vanhukset eivät ilmeisesti kiinnittäneet täähän paljoakaan huomiota. Merkittävää oli se, että vanhainkodissa työskentelevät ulkomaalaiset hoitajat -pääosin ystävällisiä tummaihoisia Afrikkalaisia naisia - eivät olleet lähteneet tatuointivillitykseen mukaan. He eivät selvästiä ole vielä täysin integroituneet kehityksen huipulla olevaan Suomeen. Omituinen ilmiö, nämä vähissä vaatteissa julkisilla paikoilla esiintyvät suomalaiset naiset. Myös suomalaiset miehet näyttävät kesäisin alankomaalaisia miehiä useammin lyhyissä housuissa ja ilman paitaa, ainakin minun havaintojeni mukaan. Joskus he menevät jopa ruokakauppaan ilman paitaa. Ja kaikesta vähäpukeisuudesta huolimatta nudistirantoja tai sekasaunoja, jotka ovat Alankomaissa varsin yleisiä, on Suomessa lähes mahdotonta

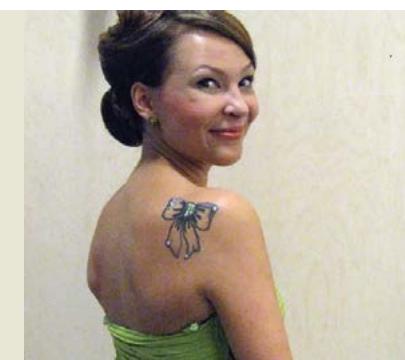
genover al deze Finse blootheid staat dan weer, dat naaktstranden en gemengde sauna's, die in Nederland heel normaal zijn, in Finland met een lampje zijn te zoeken. Laat de gene die me deze verschillen kan verklaren, opstaan.

Wat brengt iemand er toe om een tatoeage aan te brengen? Het lijkt mij een heel vervelende gedachte dat zulke merktekens, die dus ontstaan door het onderhuids inspuiten van inkt, niet meer, of alleen met de grootste moeite, zijn te verwijderen. Maar het geeft kennelijk een soort kick. Ik denk wel dat zowel in Nederland als in Finland het aanbrengen van tatoeages voor een deel milieugebonden is en minder algemeen lijkt te zijn bij hoger opgeleiden. Maar ik heb ervaren dat dit niet altijd klopt. In dit verband herinner ik mij een studente van de Universiteit van Amsterdam die bij mij stage heeft gelopen in een onderzoeksproject, zo een vijftien jaar geleden, in Senegal. Zij kwam uit een

De voetballer
Memphis Depay
met tatoeages.
| Jalkapalloilija
Memphis Depay
tatuointeineen.

rijke familie en was bovendien bijna afgestudeerd in de biologie. Zij vertelde mij op een keer dat ze serieus met het idee rond liep om een kleine tatoeage aan te laten brengen op haar linker enkel. Ik heb van alles geprobeerd om haar op andere gedachten te brengen, maar tevergeefs. Ik ben haar uit het oog verloren en weet niet meer wat voor afbeelding ze in gedachte had en of ze hier uiteindelijk haar enkel mee heeft opgesierd.

Een Fins meisje
met tatoeage.
| Tatuoitu
suomalainen
tytö.

le kerran vakaasta aikeestaan ottaa pieni tatuointi vasempaan nilkkaansa. Tein kaikkeni muuttaakseni hänen mielensä, mutta turhaan. En ole nähty häntä enää pitkään aikaan, enkä enää muista minkälaisen kuvan hän suunnitteli ottavansa, ja ottiko hän sen todellakin lopulta nilkkaansa koristamaan. Tatuointivastaisuudestani huolimatta olen kuitenkin koettanut perehtyä niiden

Ondanks mijn weerzin tegen tatoeages heb ik toch geprobeerd om mij in de achtergronden te verdiepen. Het was al in zwang bij primitieve culturen, zoals bij de Polynesiërs. Het woord ‘tatoe’ komt van het Polynesische woord ‘tattau’, dat markeren betekent. Ook de ijsmummi Ötzi uit de Alpen, die zo een vijfduizend jaar geleden leefde, en mummies van de oude Egyptenaren, die ongeveer 4000 jaar oud zijn, hadden tatoeages. Vermoedelijk had dit te maken met godsdienstige rituelen en met status. De tegenwoordige generatie brengt, zo lijkt het, meestal tatoeages aan om op de een of andere manier te imponeren. Maar soms is het ook een herinnering aan een geliefde of een speciale gebeurtenis. Sommige Nederlandse voetballers, ik ken eigenlijk geen Finse voetballers waarvoor dat geldt, maar ik heb het niet onderzocht, hebben hun hele bovenlichaam met tatoeages bewerkt. Ik zag kort geleden een speler op de televisie die net een

historiaan. Ne olivat muodissa jo primitiivisten kulttuurien, kuten esimerkiksi polynesialaisten keskuudessa. Sana ‘tatuointi’ juontaa polynesialaisesta sanasta ‘tattau’, joka tarkoittaa merkitsemistä. Myös Alpeilta löydetyllä, viisituhatta vuotta sitten eläneellä jäätumumio Ötzillä, sekä useilla Egyptistä löydetyillä noin neljätuhatvuotisilla muumioilla on tatuointeja. Luultavasti tatuoinnit liittyivät uskonnollisiin rituaaleihin, ja myös statukseen.

Nykyään ihmiset tuntuvat ottavan tatuointeja herättääkseen tavalla tai toisella huomiota. Mutta joskus tatuointi voi myös olla muisto esimerkiksi rakkaasta ihmisenstä tai erityisestä tapahtumasta.

Jotkut alankomaalaiset jalkapalloilijat ovat peittäneet ylävartalon tatuoinnein. En tiedä oikeastaan yhtään suomalaista jalkapalloilijaa johon tämä havainto päti, mutten myöskään ole tutkinut asiaa sen tarkemmin. Joka tapauksessa, näin

goal had gemaakt en vervolgens demonstratief zijn shirt uittrok om zijn scala aan tatoeages te tonen aan het enthousiaste publiek. Een demonstratie die blijkbaar het succes moest accentueren. Het leek een beetje op een mannetjes gorilla die op zijn borst gaat trommelen.

Dan heb ik mij laten vertellen dat er vrouwen zijn die tatoeages laten aanbrengen op plekken die onder normale omstandigheden nooit worden vertoond. Hun beweegredenen liggen blijkbaar meer op het intieme vlak. Mijn zegen hebben ze. Ze lopen er tenminste niet mee te koop in het openbaar.

Alles bij elkaar blijft het tatoeage verschijnsel voor mij een onbegrijpelijk fenomeen. Ik vind het een verminking en omdat ik denk dat het modegevoelig is, verwacht ik dat veel getatoeëerden hier later spijt van gaan krijgen.

Arnold Pieterse

jonkin aikaa sitten televisiossa pelaajan, joka oli juuri tehnyt maalin, ja repi merkityksellisesti paitansa pois esitelläkseen useita tatuointejaan innostuneelle yleisölle. Ilmeisesti tämän tarkoitus oli painottaa menestystä. Minun mieleeni tuli urospuolinen gorilla, joka hakkaa rintakehänsä. Minulle on kerrottu, että monet naiset ottavat tatuointeja paikkoihin, joita ei normaalisti esitellä julkisesti. Ilmeisesti motiivit näille tatuoinneille ovat intiimitä. Minun puolestan he saavat pitää tatuointinsa. Ainakaan niitä ei esitellä julkisesti. Kaiken kaikkiaan tatuoinnit ovat mielestäni käsittämätön ilmiö. Mielestäni ne ovat epäesteettisiä, ja koska ne ovat muodista riippuvaisia, luulen monien tatuoidujen ihmisten myöhemmin katuvan niiden ottamista.

Arnold Pieterse

Käännös: Hanna-Mari Kuisma

Belangrijke adressen

In Nederland - Alankomaissa

Ambassade van Finland

Suomen suurlähetystö
Groot Hertoginnelaan 16
2517 EG Den Haag
tel: 070-346 9754
fax: 070-3107174
info.haa@formin.fi
www.finlande.nl

Fins Huis (voorheen

Finse Zeemanskerk)
Suomi Talo (Suomen
Merimieskirkko)
's-Gravendijkwal 64
3014 EG Rotterdam
010-436 6164
www.merimieskirkko.be/nl_index_fi.html

Finse Zaterdagschool

Suomalainen
Lauantaikoulu
Suomen Merimieskirkko
's-Gravendijkwal 64
3014 EG Rotterdam
informatie - tiedustelut:
www.lauantaikoulu.nl

Finnish Dutch Trade Guild

p/a Patrice van der Heiden
Musholm 149
2133 HR Hoofddorp
www.fdtg.eu

Cultureel attaché

van de VNF
Alexander van Hoboken
Maanstraat 29
6543 VR Nijmegen
024-3783024
avanhoboken@yahoo.com

Finse school -

Suomikoulu
The American School
of the Hague
Rijksstraatweg 200
2241 BX Wassenaar
informatie - tiedustelut:
Kirsti Vaaranmäki, voorzitter
opettajat@suomikoulu.nl
www.suomi-koulu.nl

In Finland - Suomessa

Nederlandse Ambassade

in Finland:
Erottajankatu 19B,
FI-00130 Helsinki,
tel: +358-(0)9-228920
fax: +358-(0)9-2289228
nlgovhel@kolumbus.fi
www.netherlands.fi

Nederlandse Vereniging

in Finland
Secretariaat Vetelaisenkaja
390540 Oulu
secretariaat@nederlandsvereniging.fi
www.nederlandsevereniging.fi

Olavinlinna (foto | kuva Daniël Loos)

Word lid! | Liity jäseneksi!

Naam | Nimi _____

Voorletters | Kutsunanimi _____

Man | Mies / Vrouw | Nainen *

*doorhalen wat niet van toepassing is | *poista toinen, jätä vain oikea vaihtoehto

Adres | Osoite _____

Postcode | Postinumero _____

Woonplaats | Asuinpaikka _____

E-mail _____

Telefoonnummer | Puhelinnumero _____

Datum | Päivämäärä _____

Aanmelding als lid 'Vereniging Nederland-Finland':
Uw aanmelding kunt u naar onderstaand postadres
sturen of per e-mail naar: info@vnf.nu.

Ilmoittautumisen Alankomaat-Suomi Yhdystyksen
jäseneksi voit lähettää postitse allaolevan osoit-
teeseen tai sähköpostitse osoitteeseen: info@vnf.nu

Secretariaat Vereniging Nederland-Finland

Karthuizerlaan 30

6042 NB Roermond

Voor vragen: 06-55 80 21 20, info@vnf.nu

Zo spoedig mogelijk na ontvangst van uw aanmelding
sturen wij u een bevestiging met een nummer van
Aviisi, de brochure 'Finland in Nederland' en de contribu-
tierekening. Nadat wij u als lid hebben ingeschreven
ontvangt u automatisch het eerst volgende nummer
van ons verenigingsmagazine 'Aviisi'. De contributie
bedraagt per jaar (1 januari tot en met 31 december)
voor VNF-leden € 27,-. Contributie bedraagt voor be-
drijfsleden € 79,- (incl. weblogo).

De statuten van de vereniging kunt u op onze website
(www.vnf.nu) onder 'De Vereniging' vinden. Met uw
aanmelding accepteert u onze statuten. Heeft u geen
internet dan sturen wij graag op uw verzoek een exem-
plaar toe.

Mahdollisimman pian ilmoittautumisenne jälkeen
lähetämme teille postissa vahvistuksen ja liitteenä
kappaleen Aviisi-lehtämme, esitteen 'Suomi Alankomaissa' sekä jäsenmaksulaskun. Kun olet ilmoittautu-
nut jäseneksemme, saat heti seuraavaksi ilmestyyvä
yhdistyksen jäsenlehdien 'Aviisin' numeron. Jäsenmaku-
su on vuodeksi (1. tammikuuta - 31. joulukuuta). Jäsen
sekä samassa taloudessa asuva partneri ja alle 18 vuoa-
taat lapset 27,- euroa ja yritysjäsen 79,- euroa (sisältää
weblogon).

Nettisivultamme www.vnf.nu alaotsikosta «Yhdists»
löydät yhdistyksen säännöt. Ilmoittautuessasi jäsenek-
si samalla hyväksyt nämä säännöt. Huom. Säännöt ovat
toistaiseksi vain hollanninkielellä (Statuten).

the
spliethoff group

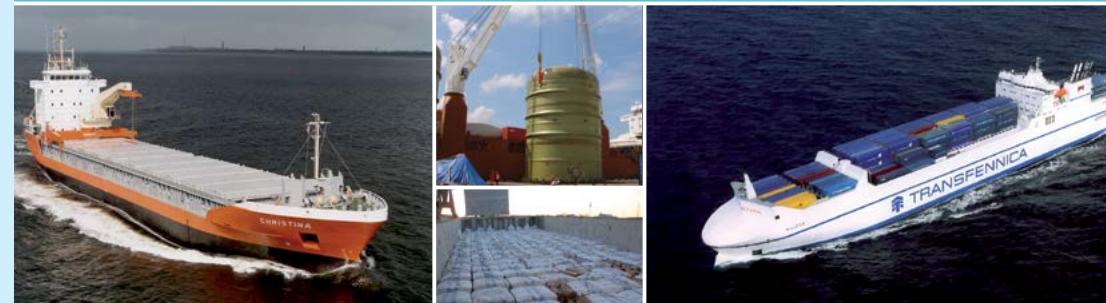
TRANSFENNICA

Wijnne & Barends'

spliethoff

SEVENSTAR
YACHT TRANSPORT

BIGLIFT
World wide heavy lift
and project transportation

Radarweg 36
1042 AA Amsterdam
The Netherlands

P.O. Box 409
1000 AK Amsterdam
The Netherlands

Tel: +31 (0)20 4488 400
Fax: +31 (0)20 4488 500
E-mail: gogracht@spliethoff.com
Internet: www.spliethoff.com

Rokade Advies B.V.

Fiscalisten/Verolakimiehet
Juristen/Lakimiehet
Administrateurs/Kirjanpitäjät

Maaskade 159a
3071 NR Rotterdam

Phone: 010 – 265 19 90
Fax: 010 – 265 04 30

Website: www.rokade.org
Email: info@rokade.org

